

BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2005. november 9.)

az állami támogatásról, amelyet a Németországi Szövetségi Köztársaság a digitális földfelszíni televízió (DVB-T) bevezetéséhez Berlin-Brandenburgban adományozott

(az értesítés a C(2005) 3903. számú dokumentummal történt)

(Csak a német nyelvű szöveg hiteles)

(EGT vonatkozású szöveg)

(2006/513/EK)

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

tekintettel az Európai Közösséget létrehozó szerződésre és különösen annak 88. cikke (2) bekezdésének első albekezdésére,

tekintettel az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásra és különösen annak 66. cikke (1) bekezdésének a) pontjára,

azt követően, hogy az érintetteket felszólították, hogy az említett cikkeknek ⁽¹⁾ megfelelően tegyék meg észrevételeiket,

és az észrevételeikre tekintettel,

mivel:

I. AZ ELJÁRÁS

- (1) 2002. december 16-i faxüzenetében a Verband Privater Kabelnetzbetreiber e.V. (a németországi kábeltelevíziós hálózat-üzemeltető magáncégeket képviselő szövetség, a továbbiakban: ANGA) nemhivatalos panaszt nyújtott be a berlin-brandenburgi digitális földfelszíni televízió (DVB-T) finanszírozását illetően ⁽²⁾. 2003. március 26-i levelében az ANGA felszólította a Bizottságot, hogy indítsa meg a hivatalos vizsgálati eljárást és a támogatást szüntessék be.
- (2) 2003. május 2-i levelében a Bizottság információkat kért Németországtól, amelyek a határidő módosítását követően, 2003. június 30-án érkeztek be. 2003. október 1-jén került sor egy találkozóra a Bizottság szolgálatai és a vélelmezett támogató, a Berlin-Brandenburgi Média Hatóság (Medienantsalt Berlin-Brandenburg, a továbbiakban: Mabb) között. 2003. október 23-án és 2004. február 4-én a Mabb további információkat adott át.

- (3) 2003. december 23-i levelében a Kabel Baden-Württemberg GmbH & Co. KG (a továbbiakban: Kabel BW) bejelentette, hogy a berlin-brandenburgi DVB-T finanszírozása ügyében szintén panaszt nyújt be. Ez 2004. március 8-án történt meg. A Bizottság mégis úgy döntött, hogy ezt a panaszt nem a jelenlegi hivatalos vizsgálati eljárás keretében vizsgálja ki. Mivel a panasz tárgya a közszolgálati televíziók által földfelszíni műsorterjesztési kapacitásai magántulajdonban lévő műsorszolgáltatóknak történő bérbeadásánál alkalmazott árképzés volt, a panaszt a németországi közszolgálati televíziók finanszírozására vonatkozó általános kivizsgálásra továbbították ⁽³⁾.

- (4) 2004. július 14-i levelében tájékoztatta a Bizottság Németországot arról a határozatáról, hogy a szóban forgó intézkedés miatt megindítja az EK-szerződés 88. cikkének (2) bekezdése szerinti hivatalos eljárást (a továbbiakban: indító határozat). A Bizottságnak az eljárás megindításáról szóló határozatát az Európai Unió Hivatalos Lapjában 2004. augusztus 28-án közzétették ⁽⁴⁾. A Bizottság felhívta az érintetteket, hogy tegyék meg a kérdéses támogatásra vonatkozó észrevételeiket.

- (5) Németország, a határidő meghosszabbítása után, 2004. október 4-i levelében tette meg észrevételeit az eljárásra vonatkozó döntés kapcsán. Ezen kívül a Bizottsághoz a következő érdekelt felek észrevételei érkeztek be: Nordic Satellite AB (a továbbiakban: NSAB) ⁽⁵⁾, ProSiebenSat.1 Media AG (a továbbiakban: ProSiebenSat.1), Europäischer Kabelverband (Európai Kábelszövetség, a továbbiakban: ECCA) és Deutsche Telekom AG (a továbbiakban: DTAG) ⁽⁶⁾, Europäischer Verband der Satellitenbetreiber (Műholdas Szolgáltatók Európai Szövetsége, a továbbiakban: ESOA) ⁽⁷⁾. A Bizottság ezeket az észrevételeket 2004. november 17-i levelében továbbította a szövetségi kormánynak, amely arra egy 2004. december 16-i levélben reagált.

⁽¹⁾ HL C 216., 2004.8.28., 5. o. C 25/2004 (ex NN 36/04) állami támogatás – A digitális földfelszíni televízió (DVB-T) bevezetése Berlin-Brandenburgban.

⁽²⁾ A DVB-T jelentése: Digital-Video-Broadcasting földfelszíni hálózaton keresztül. A Digital-Video-Broadcasting további formái: a DVB-S (műholdas) és a DVB-C (kábel).

⁽³⁾ E 3/2005 ügy (ex CP 43/2003).

⁽⁴⁾ L. 1. lábjegyzet.

⁽⁵⁾ A 2004. szeptember 29-i és a 2004. október 22-i levelekben.

⁽⁶⁾ Értelemszerűen a 2004. szeptember 30-i levélben.

⁽⁷⁾ A 2004. október 25-i levélben.

- (6) Kiegészítő felvilágosításokat a Bizottság a továbbiakban a Mabbtól⁽⁸⁾, a Deutscher Kabelverbandtól⁽⁹⁾, az ANGAtól⁽¹⁰⁾, a DTAG-tól⁽¹¹⁾ és a Kabel BW megbízásából eljáró European Economic & Marketing Consultants GmbH-től (a továbbiakban: EE&MC) kapott⁽¹²⁾. Emellett a Bizottság hivatalai találkozókra vettek részt az ECCA-val 2004. november 22-én, a Mabbal 2005. március 2-án az EE&MC-vel 2005. április 12-én és a DTAG-vel 2005. április 28-án⁽¹³⁾. A Bizottság tudomásul vette a Németország által a 2005. június 14-i és 2005. július 14-i levelekben tett megjegyzéseket, amelyekről 2005. augusztus 15-i levélben reagált.

II. A TÁMOGATÁS RÉSZLETES LEÍRÁSA

A. HÁTTÉR

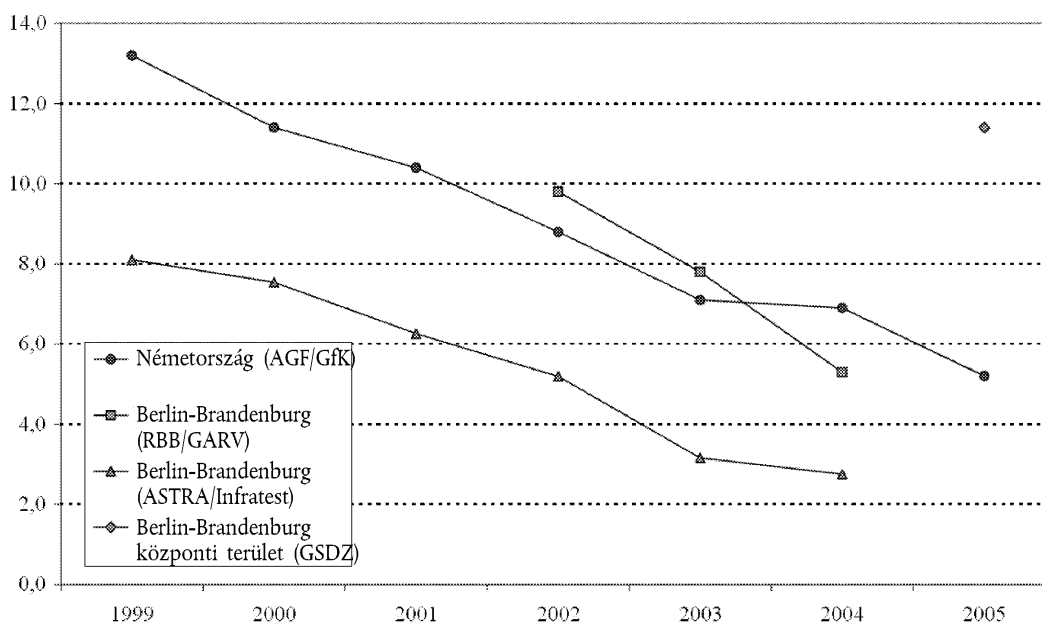
- (7) A szóban forgó eljárást a televíziós műsorszórás digitalizálásának összefüggésében kell szemlélni. A digitalizálás érinti a televíziós műsorszórás összes jelenleg használatos módját, vagyis a kábel-, műholdas és a földfelszíni technikát.
- (8) A szóban forgó támogatás a földfelszíni műsorszórást érinti. A földfelszíni technika, analóg műsorszórás esetén, rendszerint tíznél kevesebb televíziós program átvitelére ad lehetőséget. Berlinben mindazonáltal, a fal leomlása

előtti sajátos helyzet miatt, földfelszíni analóg átvittel akár 13 csatorna is fogható volt. A digitalizálást követően a földfelszíni technikával mintegy 30 csatorna sugározható.

- (9) Amióta a 80-as években megjelent a kábel és a műhold, a földfelszíni műsorszórás Németországban erősen visszaesett. Az AGF/GfK adatai szerint a televízióval rendelkező háztartások elsődleges eszközeinek vételi viszonyai Németország egészében 2005. január 1-jén a következők voltak: 5,2 % földfelszíni, 55,9 % kábel és 38,9 % műhold⁽¹⁴⁾. Az ASTRA/InfraTest adatai szerint a földfelszíni műsorszórással ellátott háztartások részesedése még ennél is kevesebb, nevezetesen 3,8 % volt (2004 végén)⁽¹⁵⁾. Berlin-Brandenburg vonatkozásában az ASTRA/InfraTest a háztartások televíziós vételét (2004 végén) a következőképpen bontja fel: 2,8 % földfelszíni, 67,5 % kábel és 29,7 % műhold. A Mabbhoz kapcsolódó intézmények számai szerint a földfelszíni technikájú vétellel rendelkező háztartások részesedése Berlin-Brandenburg vonatkozásában az elsődleges eszközeiknél a 2004. évben 5,3 % volt⁽¹⁶⁾. 2005-ben a városi területeken a háztartások aránya (a DVB-T terület háztartásainak 50 %-a, a „DVB-T központi területe”) mégis elérte a 11,4 %-ot, ami nyilvánvalóvá teszi a DVB-T vétel jelentőségét ezeken a – kitűnő vételi lehetőségekkel rendelkező – területeken.

1. ábra

A földfelszíni technika piaci részaránya országosan és Berlin-Brandenburgban

⁽⁸⁾ A 2005. április 25-i, 2005. május 4-i, 2005. június 1-i és 2005. augusztus 4-i levelekben.

⁽⁹⁾ A 2004. december 6-i, a 2005. január 26-i és a 2005. február 11-i levelekben.

⁽¹⁰⁾ A 2005. január 21-i, 2005. január 26-i, 2005. április 29-i és a 2005. június 10-i levelekben.

⁽¹¹⁾ A 2005. május 6-i, 2005. május 24-i és 2005. augusztus 4-i levelekben.

⁽¹²⁾ A 2005. május 31-i levélben.

⁽¹³⁾ Értelemszerűen a 2004. november 22-i, 2005. március 2-i, 2005. április 12-i és 2005. április 28-i levelekben.

⁽¹⁴⁾ A Televízió kutatási Munkaközösség (Arbeitsgemeinschaft Fernseh-forschung, AGF) a legnagyobb német televíziók összefogása a tévé-nézői magatartás mérésére.

⁽¹⁵⁾ Az SES/ASTRA a legnagyobb műholdas szolgáltató Németországban. Évente megjelenő kiadványa a German Satellite Monitor, amely a különböző televíziós műsorszórási rendszerekkel foglalkozik.

⁽¹⁶⁾ L. Media Perspektiven, 2003/12, 560. o.; Media Perspektiven, 2004/7, 299. o. és ALM/GSDZ Digitalisierungsbericht 2005, 65. o.

- (10) A műsorsugárzás digitalizálásának elősegítése érdekében 1997 végén a szövetségi kabinet határozata révén, a tartományi miniszterelnökök határozatának figyelembevételével, életre hívta a „Digitális televíziózás kezdeményezést” (Initiative Digitaler Rundfunk, a továbbiakban IDR). Az IDR-ben a szövetség, a tartományok és a különféle piaci szereplők ajánlásokat dolgoznak ki a digitalizálásra vonatkozóan. Az IDR első jelentése 1998 augusztusában jelent meg, a szövetségi kabinet jóváhagyásával, amelyet az IDR előkészítő forgatókönyvvé fejlesztett tovább („Induló forgatókönyv 2000”) ⁽¹⁷⁾. Ebben többek között rögzítették, hogy a kábeles, műholdas és földfelszíni műsorsugárzás digitalizálását legkésőbb 2010-ig be kell fejezni.
- (11) A földfelszíni műsorszórásról Berlin és Brandenburg szövetségi tartományok, Németországban elsőként, közös intézkedéseket hoztak az analógról a digitális földfelszíni televíziózásra való átállás (a továbbiakban: átállás) megvalósítása érdekében. A megfelelő tartományi jogszabályi előfeltételeket ezután a két tartomány közötti, a televíziózásra vonatkozó egyezmény (a továbbiakban: médiaegyezmény) módosításával, 1998 novemberében teremtették meg ⁽¹⁸⁾. 2001. december 17-én a Mabb médiatanácsa határozatot hozott az átállás pénzügyi előmozdításáról. Egy 2002. február 13-án kötött megállapodásban (a továbbiakban: átállási megállapodás) a Mabb, az ARD, a ZDF és az EBB („Rundfunk Berlin-Brandenburg”) ⁽¹⁹⁾ közszolgálati adók, valamint az RTL Television (a továbbiakban: RTL Csoport) és a ProSiebenSat.1 magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók rögzítették az átállás alapvető vonásait, különös tekintettel az átállás egyes lépcsőfokainak ütemtervére és egy multiplex hozzárendelésére a szolgáltatók mindegyike számára ⁽²⁰⁾.
- (12) A digitális földfelszíni műsorszórás általánosságban kétféle üzemeltetőt érint, amelyek között bizonyos körülmények között vertikális integráció jöhet létre: az adóállomások-hálózatok üzemeltetői, amelyeknek a televíziós

jelek továbbítása a feladata, és a műsorszolgáltatók, amelyek a tartalmi programokat állítják össze. A digitális földfelszíni televíziózás fejlődése megköveteli az átviteli berendezések összehangolását az adóhálózatok üzemeltetői között, valamint az átviteli frekvenciákat kiosztását. A következő bekezdések ismertetik azt az eljárást, amely szerint a német hatóságok az adóhálózat-üzemeltetők és a műsorszolgáltatók számára a vonatkozó engedélyeket megadták.

A hálózati engedélyek kiosztása

- (13) A Mabb az átállási megállapodásból adódó frekvenciaszükségleteket 2002. május 7-én jelentette be a távközlés és a posta szabályozási hatóságának (Regulierungsbehörde für Telekommunikation und Post, a továbbiakban: RegTP) ⁽²¹⁾. Az összesített ellátási igényt nyolc ellátási igényre osztották fel (Berlin 1–5 és Brandenburg 1–3). A RegTP a frekvencia-kiosztási eljárást 2002. július 10-én indította meg ⁽²²⁾. A vonatkozó rendelkezés már utal egy további, mindazonáltal szövetségi méretű ellátási igényre ⁽²³⁾. A DTAG leányvállalata, a T-Systems a frekvenciák kiosztását a Berlin 1–5 és a Brandenburg 3 ellátási körzetekre kérelmezte, az RBB a frekvenciák kiosztását a Brandenburg 1 és 2 ellátási körzetekre. Mivel a nyolc ellátási körzet mindegyikére csak egyetlen kiosztási kérelem volt, a RegTP a frekvenciákat 2002. október 14-én az úgynevezett igénylési eljárás keretében osztotta ki, és eltekinthetett a frekvenciakiosztási eljárás második lépcsőjének, a pályázati eljárásnak a megindításától ⁽²⁴⁾. Mivel a T-Systems és az RBB már működtettek földfelszíni analóg hálózatokat, és ezáltal rendelkeztek a távközlésre jogosító engedéllyel, az igénylés szerinti frekvenciakiosztásnak ez az előfeltétele is teljesült. Ezt követően mindkét adóhálózat-üzemeltető az eljárási szabályoknak megfelelően megfizette a frekvencia-kiosztásért járó illetékeket.
- (14) A gyakorlatban a T-Systems üzemelteti azt a két multiplexet is, amelyeket az RBB-nek osztottak ki. Az RBB és a T-Systems kötött egy olyan szerződést, amely szerint a T-Systems átvállalja az RBB részére a DVB-T sugárzásához szükséges műszaki berendezések kiépítését és engedélyeztetését, valamint üzemeltetését. A szerződés az átállás második fázisával, 2003. február 28-án lépett életbe, és tíz évre szól. Ebből adódóan a T-Systems és az ARD összes televíziója egy „németországi DVB-T ellátási keretszerződést” kötött, amely szerint a T-Systems kap megbízást a DVB-T hálózatok műszaki üzemeltetésére. A DVB-T hálózatra szóló engedélyek 2025 végén járnak le ⁽²⁵⁾.
- (21) 2005. július 13. óta a Távközlési és Postaszabályozási Hatóság új neve Szövetségi Hálózati Ügynökség (Bundesnetzagentur).
- (22) Amtsblatt RegTP (a RegTP hivatalos lapja) 2002/13, v.r. 2002/22, 1010. o.
- (23) L. 15. szélétszám.
- (24) A Berlin 4 ellátási területet (Kanal 47) a Lengyelországgal való koordináció problémái miatt a RegTP végül nem osztotta ki.
- (25) Amtsblatt RegTP 2002/6, v.r. 2002/6, 1.6. pont.

⁽¹⁷⁾ Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie (2000): Einführung des digitalen Rundfunks in Deutschland, „Startszenario”, Sachstandsbericht und Empfehlungen der Initiative „Digitaler Rundfunk” zur Digitalisierung von Hörfunk und Fernsehen unter Berücksichtigung der Verbreitung über Kabel, Satellit und TV-Sender. Szövetségi Gazdasági és Műszaki Minisztérium (2000): A digitális műsorszórás bevezetése Németországban, „Indulási forgatókönyv”, A „digitális műsorszórás” kezdeményezés helyzetjelentése és ajánlái a rádiózás és a televíziózás digitalizálásáról, a kábeles, műholdon és TV-adókon keresztül történő terjesztés figyelembevételével.)

⁽¹⁸⁾ Tartományközi szerződés a Berlin és Brandenburg között a műsor-terjesztés területén folytatandó együttműködésről, 1992. február 29., az 1999. január 1-jei változat szerint, GVBl. 130, legutóbb a 2001. június 15-i törvény módosította, GVBl. 185. o. („Medienstaatsvertrag” vagy „MStV”).

⁽¹⁹⁾ Az RBB az ARD tagvállalata. 2003. május 1-jén az ORB („Ostdeutscher Rundfunk Brandenburg”) és az SFB („Sender Freies Berlin”) egyesült RBB-ként.

⁽²⁰⁾ Egy multiplex egy digitális csatornának (frekvenciablokknak) felel meg a műsor-terjesztés céljára, és Berlin-Brandenburgban négy programhelyet tartalmaz.

- (15) A Berlin-Brandenburg számára regionálisan lefolytatott, nyolc multiplexre szóló frekvenciakiosztási eljárás ellenére valamennyi szövetségi tartomány közösen szövetségi szintű ellátási igényt jelentett be egy olyan multiplexre, amelynek a ZDF rendelkezésére kellene állnia. A RegTP a frekvenciakiosztási eljárást erre a multiplexre 2002. november 27-én indította meg ⁽²⁶⁾. A vonatkozó rendelkezés megjegyzi, hogy az eljárás akkor is megindul, ha abban az időpontban a Szövetségi Köztársaság területére még nem áll rendelkezésre elegendő frekvencia-kihasználási lehetőség és a frekvenciakiosztási területek egyenként még nem ismereteseek ⁽²⁷⁾. A rendelkezés emellett arra is rámutat, hogy a szövetségi szintű szükségletet egy és ugyanazon hálózatüzemeltetőnek kell kielégítenie. Másszóval az ajánlattevőknek nem volt lehetőségük arra, hogy ennek a multiplexnek az üzemeltetését csak bizonyos régiókra pályázzák meg. Az egyetlen vállalkozás, amely ajánlatot nyújtott be ennek a multiplexnek az üzemeltetésére, a T-Systems volt.

A televíziózási engedélyek kiosztása

- (16) Különbséget kell tenni a multiplexeknek a távközlési jogszabályok szerinti, az adóhálózat-üzemeltetőknél

történő odaítélése és a programhelyeknek a médiajogszabályok szerinti, a műsorszolgáltatóknak történő odaítélése között. A programhelyek odaítélésében a Mabb az illetékes. A megfelelő odaítélési eljárást a 2001. július 9-én kiadott DVB-T alapokmány szabályozta ⁽²⁸⁾. Ez külön szabályozza – a tartományközi műsorszolgáltatási egyezmény (Rundfunkstaatsvertrag) ⁽²⁹⁾ 52. cikkének (1) bekezdésével és a tartományközi médiaegyezmény (Medienstaatsvertrag) 6. cikkének (1) bekezdésével összhangban –, hogy a digitális földfelszíni műsorterjesztési kapacitások első ízben történő hozzárendelésekor kiemelten figyelembe kell venni, hogy Berlin és Brandenburg analóg ellátással már rendelkezik. A műszaki átviteli kapacitásoknak ezeknél a programoknál az egyéb átviteli kapacitásokkal tartalmilag egyenértékűeknek kell lenniük. A magánadóók csoportjai esetében, amennyiben ezek egynél több televíziós műsort sugároznak földfelszíni analóg technikával, az alapszabályzat nem egyes programhelyek, hanem teljes multiplexek hozzárendelését irányozza elő.

Table 1

Programme coverage and network operators during digital switchover

Channel	Analogue TV	Service area	Coverage as of 11/2002	Coverage as of 3/2003	Coverage as of 8/2003
K 05	(TV Berlin)	Berlin 1	ARD/ZDF/ORB/SFB	TV-Bouquet	BBC World/FAB/WDR/SWR
K 07	Das Erste	Brandenburg 1	Das Erste	ARD Bouquet	ARD Bouquet
K 22	FAB		FAB	FAB	X
K 25	SAT.1	Berlin 2	SAT.1	RTL Bouquet	RTL Bouquet
K 27	ORB	Brandenburg 2	ORB	RBB Bouquet	RBB Bouquet
K 29	VOX		VOX	Erste — Simulcast	X
K 33	ZDF	country-wide	ZDF	ZDF Bouquet	ZDF Bouquet
K 39	SFB/B1	Berlin 3	SFB/B1	SFB/B1	Other media services
K 41	BBC World		BBC World	BBC World	X
K 44	Pro7	Brandenburg 3	Pro7/Sat.1/RTL/RTLII	Pro7Sat.1 Bouquet	Pro7Sat.1 Bouquet
K 47	RTL II	Berlin 4	RTLII → Pro7 Simulcast	ZDF — Simulcast	X (not allocated)
K 51			RTLII — Simulcast	ORB — Simulcast	X
K 56	RTL	Berlin 5	RTL	TV — Bouquet	Eurosport/Viva/DSF/9Live

Explanation: Channels K 05, K 25, K 33, K 39, K 44 and K 56 are provided by T-Systems, while Channels K 07 and K 27 were allocated to RBB but are also provided by T-Systems. On account of coordination problems with Poland, Channel K 47 has not yet been allocated by RegTP. Analogue transmissions are in italics.

⁽²⁶⁾ Amtsblatt RegTP 2002/23, v.r. 2002/36, 1695. o. A szövetségi szintű ellátási szükségleten belül a minimális ellátási szükségletre a Berlin-Potsdam térségre a 33-as csatornát jelölték ki, 2003. február 28-án.

⁽²⁷⁾ Amtsblatt RegTP 2002/23, v.r. 2002/36, 1695. o., II. Általános rendelkezések.

⁽²⁸⁾ Berliner Amtsblatt 3538. o., Brandenburger Amtsblatt/AAnz. 1099. o.

⁽²⁹⁾ Tartományközi műsorszolgáltatási szerződés az egyesült Németországra, 1991. augusztus 31. (Rundfunkstaatsvertrag – RStV), a 2002. július 1-jei változatban, GVBl. 162. o.

- (17) A teljes televíziós műsorterjesztési kapacitás hét multiplexet foglalt magában. Ezeket végül is a következőképpen osztották ki: három teljes multiplexet (K 07, k 27, K 33) és egy negyedik multiplexen (K 05) egy programhelyet a közszolgálati televíziók (az ARD és a ZDF) számára. Két programhelyet a negyedik multiplexen a FAB (Fernsehen aus Berlin) és a BBC World műsorszolgáltatók számára, amelyek az analóg hálózatban már képviselték magukat. Egy-egy teljes multiplexet a két magántulajdonban lévő csoport, az RTL Csoport (K 25) és a ProSiebenSat.1 (K 44) számára utaltak ki. Mindezeket a programhelyeket a Mabb határozatával, nyilvános odaítélési eljárás nélkül adták ki. A többi műsorterjesztési kapacitást a 2002. május 8-i határozattal az egyes programhelyekre egyenként hirdették meg⁽³⁰⁾. Alkalmas pályázó hiányában ezeket a programhelyeket először egyévi időtartamra, pályázat kiírása nélkül, a következő műsorszolgáltatóknak ítélték oda⁽³¹⁾: Eurosport, Viva Plus, Deutsches Sportfernsehen (DSF) és SWR. Miután a nevezett vállalkozások részt vettek egy második, 2004. április 16-án meghirdetett pályázaton⁽³²⁾, a vonatkozó programhelyekre szóló engedélyeket öt évre meghosszabbították. A fennmaradó műsorterjesztési kapacitást (K 39) más felhasználási formák – mindenekelőtt a mobil televíziózás (DVB-H) – pályázói számára tartalékolták.

Az átállási folyamat fázisai

- (18) Az átállás konkrét megvalósítása szempontjából megemlítendő az 1997 augusztusa óta folyamatban lévő DVB-T kísérleti projekt, amelynek keretében a DTAG, a Mabbal és az SFB-vel együtt, kipróbálta egy DVB-T hálózat üzemeltetését Berlin-Brandenburgban. 2002. november 1-jén kezdődött meg, az üzemszerű működés beindításával az átállás első lépcsője, amely magában foglalta két, a T-Systems által üzemeltetett digitális multiplex (a K 05 és a K 44) bekapcsolását. 2003. február 28-án a nem regionális magán-televíziók analóg sugárzásának beszüntetésével a DVB-T átvitel jelentősen kibővült (az átállás második fázisa). Ezeket a programokat tehát, mindössze négy hónapig tartó párhuzamos működtetést követően (Simulcast), teljes egészében átállították a digitális földfelszíni műsorszórásra. 2003. augusztus 4-én az összes többi adó földfelszíni analóg műsorszórása megszűnt.

B. A TÁMOGATÁS LEÍRÁSA

- (19) A hivatalos vizsgálati eljárás tárgya az analógról a digitális földfelszíni televíziózásra való átállás pénzügyi támogatása a Mabbon keresztül. Ennek a támogatásnak a jogalapját a Rundfunkstaatsvertrag 40. cikke (az (1) bekezdés, 2. pont), illetve a Medienstaatsvertrag 8. cikke (az (1) bekezdés, 8. pont) képezi, amelyek szerint a tartományi médiainstítményeknek, nevezetesen a Mabbnak, az a feladata, hogy a műsorszolgáltatási díjból való részese-

désükből többek között a műsorszolgáltatás biztosításához szükséges infrastruktúrákat és az újszerű műsorszolgáltatási átviteli technikákat támogassák. Ebből a jogalapról kiindulva hozta létre a Mabb – ahogyan a fentiekben már említettük – a DVB-T alapszabályzatot, és kötött átállási megállapodásokat a közszolgálati televíziókkal és a magántulajdonban lévő adóhálózatokkal, a ProSiebenSat.1 és az RTL Csoporttal.

- (20) A támogatás lényeges céljai, Németország közlése szerint: a pluralista média-sokszínűség biztosítása az egyre inkább konvergáló környezetben, a digitális átviteli módok részéről támasztott infrastrukturális verseny érvényesítése, a frekvenciák hatékony kihasználása, valamint új szolgáltatások és felhasználások kialakítása.

- (21) A Mabb szerződést kötött a magántulajdonban lévő adóhálózattal, a ProSiebenSat.1 és az RTL Csoporttal, amelyekben a támogatás következő lényeges sarokpontjai szerepelnek⁽³³⁾:

a) a Mabb mindkét adóhálózatnak, hét évi időtartamra, egy-egy multiplexet ad át, amelyek mindegyikén négy programhely van;

b) az adóhálózatok kötelezik magukat, hogy legfontosabb televíziós programjainak 2003. március 1-től öt éven keresztül – a tényleges hatótávolságtól függetlenül – digitális földfelszíni technikával sugározzák;

c) a Mabb mindkét adóhálózat számára támogatást ad a digitális földfelszíni műsorszórás sugárzási költségeihez. Az RTL Csoport esetében a támogatást évi 265 000 EUR-t tesz ki, ami programhelyenként 66 250 EUR-nak felel meg. A ProSiebenSat.1 esetében a támogatást évi 330 000 EUR-t tesz ki, ami programhelyenként 82 500 EUR-nak felel meg. A támogatás 2003. március 1-jén kezdődik, és öt évre szól. Amennyiben a hálózatüzemeltetők által az adóknak felszámított sugárzási költségek növekednek vagy csökkennek, a Mabb rendszerint a különbözeti összeg felét viseli, vagyis a többlet- vagy a lecsökkent költségek felét;

d) a ProSiebenSat.1 Csoporttal kötött megállapodásokba belevettek egy, a hatótávolságra vonatkozó tényezőt⁽³⁴⁾. Az évi 330 000 EUR támogatást az első két támogatási év letelte után a futamidő fennmaradó három évére évi 250 000 EUR-ra csökkentik, ha a digitális földfelszíni technika hatótávolsága a fogadóterületen 200 000 háztartásnál többet érint.

⁽³⁰⁾ Berliner Amtsblatt 25. szám, 2002.5.24., 1875. o.

⁽³¹⁾ Ezt az eljárást a Medienstaatsvertrag (Médiaegyezmény) 28. cikkének (5) bekezdése ismerteti. L. pl. a DSF és a Mabb közötti szerződés. A 9Live közvetítése azonban, ugyanazon a multiplexen (K56), csak próbaüzemben folyik, a T-Systems hálózat-üzemeltető kezdeményezésére.

⁽³²⁾ Berliner Amtsblatt, 2004. április 16.

⁽³³⁾ Az RTL Csoporttal a szerződést 2003. június 3-án kötötték meg, a ProSiebenSat.1-szerződést 2003. december 4-én.

⁽³⁴⁾ A szövetségi kormány közölte, hogy a ProSiebenSat.1 műsorterjesztési költségei magasabbak, mint az RTL Csoporttá. A T-Systemstől 2005. május 24-én kapott adatok azt mutatják azonban, hogy a ProSiebenSat.1-multiplex műsorszórási költségei a 2003. és 2004. években az RTL-multiplexei alatt voltak.

- (22) Németország adatai szerint a támogatások kb. egyharmadát teszik ki annak a térítésnek, amelyet az adóhálózatok üzemeltetőinek kell fizetniük az átvitelért a hálózatüzemeltetőknek. A támogatást úgy állapították meg, hogy a multiplexért mindkét adóhálózatnak ugyanakkora térítést kelljen fizetnie a hálózatüzemeltetőknek, mint korábban egy analóg csatornáért. A digitális műsorszórás költségeinek egyharmadát kitevő támogatás ezáltal tükrözi azt a tényt, hogy egy multiplexen történő átvitel mintegy 50 %-kal drágább, mint egy analóg csatornán történő műsorterjesztés. Már ehelyütt jelzi a Bizottság, hogy ezzel kapcsolatban azt is számításba kell venni, hogy egy multiplex négyszeres átviteli kapacitással rendelkezik egy analóg csatornához képest, vagyis négy programhellyel, mindössze egy programhely helyett.
- (23) A FAB és a BBC World esetében, amelyek sugárzása az átállás előtt szintén földfelszíni analóg technikával történt és ezáltal igényelhetek egy programhelyet a DVB-T hálózaton, a Mabb hasonló tartalmú szerződéseket kötött ⁽³⁵⁾. Ezeknek az adóknak az esetében is ad a Mabb juttatást az adás költségeihez, öt évi időtartamra. A juttatás az adóhálózat-üzemeltetőnek fizetendő térítés egyharmadát teszi ki. A támogatási összeg kiszámításának alapja az adóhálózat üzemeltetője által adott számla. A támogatási összeg azonban legfeljebb évi 68 167 EUR.
- (24) Azoknak az adóknak az esetében, amelyeknél az átállásig földfelszíni műsorszórás nem volt – az Eurosport, a Viva plus és a DSF – a Mabb egy harmadik fajta szerződést kötött ⁽³⁶⁾. Ezeknek az adóknak programhelyet csak egy évre adtak ki, 2003. augusztus 1-jétől kezdődően. Erre az időre a Mabb ezeknek az adóknak egyenként 65 000 EUR mértékű juttatást adott. Amennyiben az adóhálózat-üzemeltetők sugárzási költségei, és ezáltal az adók által az üzemeltetőknek megfizetendő költségek csökkennek, a támogatási összeg ennek megfelelően csökken. A juttatás növelését nem irányozták elő. Miután a programhelyeket a Mabb másodszor is, 2004. április 16-án meghirdette, a DVB-T adóengedélyeket és a támogatást öt évre meghosszabbították.
- (25) A vizsgálat megindításával kapcsolatos állásfoglalásában a szövetségi kormány azt közölte, hogy a megnevezett magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók programhelyeit az idő szerint egyenként évi 60 000 EUR juttatással támogatta. A két adóhálózat, az RTL és a ProSiebenSat.1
- esetében ez adóhálózatonként, éves szinten, kereken 240 000 EUR össztámogatásnak felelne meg. Egy későbbi felvilágosítás-kérésre válaszolva azonban a szövetségi kormány helyesbítette ezeket az adatokat. Az állami támogatás ténylegesen az egyes műsorszolgáltatókkal megkötött szerződésekben szereplő összegeknek felel meg. Ennek megfelelően a Mabb a támogatás első teljes évében, 2004-ben, a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatókat a következő összegekkel támogatta: a ProSiebenSat.1 Csoportot 330 000 EUR-val, az RTL Csoportot 265 000 EUR-val, a FAB és a BBC World 68 167 EUR-t, a DSF, az Eurosport és a Viva Plus pedig 65 000 EUR-t kapott. Ezeknek az adatoknak az alapján a teljes, a Mabb által a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatóknak juttatott támogatási összeg körülbelül 4 M EUR-t tett ki. Mostanáig a Mabb ennek az összegnek körülbelül a felét fizette ki.
- (26) Amint az a Mabb és az egyes műsorszolgáltatók közötti megállapodásokból kiderül, a műsorszolgáltatók az adóhálózat-üzemeltetőknek térítést fizetnek programjaiknak a DVB-T hálózaton történő közvetítéséért. A programhelyeknek a Mabb által kiírt eredeti pályázatai szerint (A.6) ezek a térítések a RegTP szabályozásának hatálya alá tartoznak ⁽³⁷⁾. A 2004. június 22-i szövetségi szintű távközlési törvény (Telekommunikationsgesetz, a továbbiakban: TKG) szerint azonban az adóhálózat-üzemeltetőknek ahhoz, hogy a RegTP a térítés szabályozásával kapcsolatban intézkedéseket fogantossíthasson, jelentős piaci erővel kell rendelkezniük (TKG, 10–13. cikkek). A DVB-T hálózat vonatkozásában viszont a RegTP a piac felmérését eddig még nem végezte el, és következésképpen még nem állapított meg jelentős piaci erőt, ami a térítés szabályozásának előfeltétele lenne.
- (27) Amennyiben megállapítást nyer, hogy egy hálózat-üzemeltető a TKG 30–33. §§ értelmében jelentős piaci erővel rendelkezik, a térítés szabályozásának a hatékony teljesítéshez szükséges költségeknek való megfelelés alapelvét kell követnie. A T-Systems közölte, hogy árképzését ennek az alapelvnek rendeli alá, akkor is, ha jelenleg nincs ilyen jogi kötelezettsége.
- (28) A Mabb az adás költségeihez a műsorszolgáltatóknak adott juttatásokat saját költségvetéséből finanszírozza. A Mabb költségvetését alapvetően a Berlinre és Brandenburgra jutó televíziós díjbevételek két százalékának megfelelő részesedés finanszírozza (a Rundfunkstaatsvertrag 40. cikkének és a Medienstaatsvertrag 15. cikkének megfelelően).

⁽³⁵⁾ A VAB-bal a szerződéseket 2003. június 2-án és 2003. augusztus 22-én írták alá, a BBC Worlddel a szerződést 2003. december 2-án.

⁽³⁶⁾ Az, hogy a 9Live műsorszórása ugyanarról a multiplexről történik, a T-Systems hálózat-üzemeltető kezdeményezése, és a Mabb hozzájárulásával jelenleg kísérleti üzemelés folyik. A 9Live vonatkozásában eddig sem hivatalos kapacitás-odaítélés, sem a Mabb részéről támogatás nem történt.

⁽³⁷⁾ Berliner Amtsblatt Nr. 25, 2002. május 24., 1875. o. és Berliner Amtsblatt, 2004. április 16.

- (29) Az ismertetett támogatást csak a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatóknak nyújtja. A közszolgálati televíziók a DVB-T átvitelrel kapcsolatos ráfordításaikat az őket megillető televíziós díjbevételekből finanszírozzák. A KEF jelentései szerint az ARD a 2001 és 2004 közötti időszakban a DVB-T céljára szövetségi szinten összesen 43,9 M EUR-t költött el, a ZDF összesen 35,6 M EUR-t⁽³⁸⁾. A regionális felbontás a KEF-jelentésekből nem állapítható meg. Abból kell azonban kiindulnunk, hogy a DVB-T átvitel céljára felhasznált eszközöknek egy jelentős része Berlin-Brandenburgban állt rendelkezésre, mivel Németországban ez volt az első, és az ismertetett időszakban a leghosszabb ideje működő DVB-T projekt. Azt követően, hogy a DVB-T átvitel indítása Berlin-Brandenburgban 2002. november 1-jén megtörtént, Nordrhein-Westfalenben az indítás csak 2004. május 24-én volt, illetve 2004 második felében követte az indítás a Rajna-Majna területen és Észak-Németországban.

C. A HIVATALOS VIZSGÁLATI ELJÁRÁS MEGINDÍTÁSÁNAK OKAI

- (30) Az eljárást megindító határozatában a Bizottság mindelelőtt megállapítja, hogy az ismertetett intézkedés az EK-szerződés 87. cikkének (1) bekezdésében szereplő összes kritériumnak megfelelni látszik, és ezáltal állami támogatásnak tekintendő. Következésképpen a Bizottság különbséget tett a lehetséges kedvezményezettek két fajtája, a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók, mint közvetlen kedvezményezettek és a T-Systems adóhálózat-üzemeltető, mint közvetett kedvezményezett között.
- (31) A Bizottság ebből adódóan kétségeinek adott hangot, hogy a támogatás az EK-szerződéssel összeegyeztethető-e. Sem a támogatások általános tilalma alól a 87. cikk (2) bekezdése szerint biztosított kivételek, sem az EK-szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének c) pontja szerinti kivételek nem tűnnek érvényesíthetőnek. Különösen problematikusként emelte ki a Bizottság, hogy a támogatás a jelek szerint megsérti a technológiával szembeni semlegesség követelményét. A Bizottság továbbá felvette azt a kérdést, hogy a támogatás gazdasági közérdeket képviselő szolgáltatáshoz nyújtott ellentételezésnek tekinthető-e.
- (32) Végül a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárást azért indította meg, hogy Németország és az érintett felek számára alkalmat biztosítson arra, hogy a Bizottságnak az ismertetett intézkedésekre vonatkozó előzetes értékelésével kapcsolatban állást foglaljanak, és a vonatkozó információkat a Bizottság rendelkezésére bocsássák.

III. AZ ÉRDEKELTEK ÁLLÁSFOGLALÁSA

- (33) Az NSAB két állásfoglalást adott be, amelyekben a Bizottság által a vizsgálatot megindító határozatban kinyilvánított értékeléseket összességében támogatta. Konkrétan az NSAB osztja azt a nézetet, hogy ennél az intézkedésnél olyan állami támogatásról van szó, amelyre

vonatkozóan semmiféle kivételes szabályozás nem érvényesíthető. Az NSAB külön hangsúlyozza az intézkedés nem technológia-semleges jellegét, valamint azt, hogy a kábel- és műholdas hálózatok üzemeltetői számára negatív versenyhatásokkal jár, amelyek oka a T-Systems közvetett kedvezményezettsége.

- (34) A ProSiebenSat.1 állásfoglalása a támogatásnak a digitális átállás sikerében képviselt jelentőségét hangsúlyozza, vállalati szempontból. Támogatás nélkül a ProSiebenSat.1 Berlin-Brandenburgban megfontolás tárgyává tette volna a földfelszíni műsorszórás kikapcsolását, annak helyettesítése nélkül. Emellett az átállás azzal a kockázattal jár, hogy a földfelszíni hatótávolság hirtelen lecsökken, ami a kereskedelmi műsorszolgáltatóknak a reklámbevételekből történő finanszírozására negatív hatással lenne. A ProSiebenSat.1 emellett arra is utal, hogy a nagy magántulajdonban lévő adóhálózatok részvételére az átállásban – a közszolgálati televíziók mellett – a kellő mértékű fogyasztói elfogadás elérése érdekében volt szükség. A továbbiakban a ProSiebenSat.1 azt állítja, hogy a támogatásból adódó előny a közvetítésért fizetett térítéseken keresztül továbbadásra kerül az adóhálózat-üzemeltetőnek, a T-Systemsnek. Végül a ProSiebenSat.1 közli, hogy a Mabb támogatása mérsékli a közszolgálati adók versenyelőnyét, hiszen azoknak a díjbevételek révén a DVB-T bevezetéséhez komoly pénzügyi eszközök állnak a rendelkezésükre.
- (35) Az ECCA állásfoglalása a Bizottság által a vizsgálatot megindító határozatban kinyilvánított értékelést összességében támogatja. Az ECCA különösen arra hívja fel a figyelmet, hogy az ismertetett intézkedések hátrányos helyzetbe hozzák a többi műsorterjesztési módok üzemeltetőit, amelyek finanszírozása kizárólag a tőkepiacokról történik.
- (36) Az ESOA állásfoglalása szintén támogatja a Bizottságnak a vizsgálatot megindító határozatban kifejtett értékelését, miszerint az ismertetett intézkedések az EK-szerződéssel összeegyeztethetetlen állami támogatást jelentenek. Az ESOA emellett kiemeli, hogy a műholdak sok szempontból a földfelszíni technikánál költséghatékonyabb és piacconformabb műsorszugárzást kínálnak.
- (37) A DTAG olyan állásfoglalást adott le, amelyben kétségbe vonja, hogy a Mabbon keresztül történő dotálás állami eszközöket és azáltal támogatást jelentene. Ezen kívül a DTAG megemlíti, hogy a T-Systems nem tekinthető közvetve kedvezményezett vállalatnak. A T-Systems a DVB-T műsorszórásért piacconform térítést kap, amihez a frekvenciákat nyilvános és átlátható ajánlati eljárásban osztották ki. A támogatást így a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók részéről végzett közérdekű szolgáltatásokért fizetett kárpótlásnak kellene tekinteni. Ezek a szolgáltatók lemondtak az földfelszíni analóg műsorszórásról, és áttértek a DVB-T műsorszórásra. Ezáltal a T-Systems javára szóló közvetett támogatás érvényesülése is kizárható. Végül a DTAG tagadja, hogy torzulna a verseny a földfelszíni, a kábeles és a műholdas átviteli rendszerek között, mivel a három átviteli mód a fogyasztók szempontjából egymással nem helyettesíthető.

⁽³⁸⁾ A Bizottság 14. jelentése a televíziók pénzügyi szükségleteinek kiderítéséről, 99. o. és 107. o.

- (38) A Bizottság megállapítja, hogy a többi állásfoglalás az előírt határidő után egy hónappal érkezett be, és az érdekelt felek nem kérték határidő-hosszabbítást. Mivel ezek az állásfoglalások mégis hozzájárultak a kérdéses intézkedés teljes körű megértéséhez, ezeket a lehető legnagyobb fokú átláthatóság biztosítása érdekében az alábbiakban közreadja. Valamennyi állásfoglalás és felvilágosítás Németországnak továbbításra került, az észrevételezés lehetőségének biztosításával.
- (39) A Deutsche Kabelverband állásfoglalásában annak a nézetnek ad hangot, hogy az intézkedés a DVB-T egyoldalú, közpénzekből nyújtott támogatást jelent, amely az egymással versengő hálózati infrastruktúrák közötti verseny súlyos eltorzulását eredményezi. A DVB-T hálózat felépítése a hálózat-üzemeltető számára gazdasági kockázat nélkül megy végbe, mivel a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók részvételét a támogatási pénzek kifizetése biztosítja. A továbbiakban a Deutsche Kabelverband hozzáteszi, hogy sem a DVB-T hálózatra a RegTP által kiírt pályázat, sem a műsorsugárzási engedélyekre szóló, a Mabb által kiírt pályázat nem nevezhető nyilvánosnak és átláthatónak. A szövetség ebből következően kételkedik abban, hogy a támogatás szükséges volt, hiszen a piaci szereplők maguk is érdekelték voltak az átállásban, illetve a foganatosított támogatásnak lettek volna alternatívái. Végül a szövetség megemlíti, hogy a támogatás azért nem megfelelő, mert a támogatási pénzeszközöket nem az adó konkrét költségeinek az alapján számolták ki.
- (40) Hasonlóképpen nyilatkozik az ANGA, amelyek szintén utal arra, hogy hiányzott a nyitottság az adóhálózat-üzemeltetésre és a műsorszolgáltatási engedélyekre vonatkozó pályázatok eredményeinél. Utal az adóhálózat-üzemeltetőknél és a műsorszolgáltatóknál a földfelszíni technikára való átállással kapcsolatos saját érdekeire is. Az ANGA a továbbiakban hangsúlyozza, hogy a DVB-T kiépítése a kábellel szemben célirányos volt, és szembeáll azokkal az érvekkel, amelyek szerint a DVB-T a vélemények sokszínűségének biztosítására vagy társadalompolitikai okokból igazolható lenne. Végül az ANGA úgy érvel, hogy az ügyfeleknek adott térítések megemlése alternatíva lehetett volna a támogatással szemben.
- (41) A KabelBW állásfoglalása kimondja, hogy a DVB-T támogatása a Mabbon keresztül a verseny torzulását eredményezi, a műholdas és a kábelszolgáltatatók kárára. Egy analitikus költségmodell segítségével a Kabel BW megkísérli annak bizonyítását, hogy a DVB-T hálózat támogatására Berlin-Brandenburgban nem lett volna szükség, mivel az adóhálózat-üzemeltetők díjai elegendőek ahhoz, hogy a digitális földfelszíni műsorszórás költségeit fedezzék. A Kabel BW ebből arra következtet, hogy a Mabbon keresztül, támogatás formájában adott kárpótlásra nincs szükség, még akkor sem, ha a DVB-T hálózat kiépítését gazdasági közérdeket képviselő szolgáltatásnak ismernék el.
- IV. A NÉMETORSZÁGI SZÖVETSÉGI KÖZTÁRSASÁG ÉSZREVÉTELEI**
- (42) Németország a vizsgálatot megindító határozathoz fűzött állásfoglalásában annak a nézetnek ad hangot, hogy a Mabbon keresztül adott pénzeszközök nem jelentenek az EK-szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti támogatást. Először is ezeknél a pénzeszközöknél nem állami eszközökről van szó, hiszen ezek a pénzek nem állami ellenőrzés alatt állnak, hanem a Mabb dönt önállóan a felhasználásukról. Másodszor, ez a támogatás nem valószínűsíti meg a kedvezményezettiség meghatározottságának tényállását. Mind a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók, mint közvetlen kedvezményezettek tekintetében, mind az adóhálózat-üzemeltetők, mint közvetett kedvezményezettek esetében a meghatározottság kiesik, mivel az érintett vállalatoknak adott támogatás egy nyilvános és átlátható pályázati eljárás eredménye. Ezáltal a valamely adott vállalat javára szóló kedvezményezés kizárt. Harmadszor, Németország kimondja, hogy a támogatás nem torzíttja a versenyt. A műsorszolgáltatók szintjén a digitális átállás növeli a versenyt, mivel most rendelkezésre állnak a kapacitások további programokhoz. Az adóhálózat-üzemeltetők szintjén nincs elegendő kicserélhetőség a különböző átviteli módok között, ami a verseny eltorzulásának szükséges előfeltétele lenne.
- (43) Arra az esetre, ha a Bizottság a szóban forgó intézkedést állami támogatásnak minősítené, a szövetségi kormány az intézkedés összeegyeztethetőségére az EK-szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének c) pontja, a 87. cikk (3) bekezdésének d) pontja vagy a 86. cikk (2) bekezdése alapján tart igényt.
- (44) A 87. cikk (3) bekezdésének c) pontja szerint az intézkedés hozzájárul a műsorszolgáltató ágazat fejlődéséhez, mivel a DVB-T több televíziós adó átvitelét teszi lehetővé és olyan új szolgáltatások kifejlesztésére serkent, amilyenek az interaktív televíziós szolgáltatások vagy a mobil és hordozható vétel. Emellett az intézkedés támogatja a média sokszínűségét, a digitális átviteli módok közötti versenyt és a frekvenciák hatékony kihasználását. Németország azzal érvel, hogy a támogatás a jelenlegi formájában szükséges és kellő mértékű, mivel a piaci erők önmagukban nem lennének elégségesek ahhoz, hogy az átállást megvalósítsák, valamint a támogatás esetében egy viszonylag csekély mértékű, indító támogatásról van szó.
- (45) Az EK-szerződés 87. cikke (3) bekezdésének d) pontja alapján Németország úgy érvel, hogy a szóban forgó intézkedés a kultúra előmozdításához adott támogatás-ként indokolható meg. A támogatás egy pluralista televíziós rendszer kibontakozását szolgálja, és ezáltal a tagállamok kulturális illetékességébe tartozik.
- (46) Végül Németország azzal érvel, hogy a televíziós programok DVB-T sugárzásánál olyan szolgáltatásról van szó, amely gazdasági közérdeket képvisel, és a támogatás az EK-szerződés 86. cikkének (2) bekezdése szerint engedélyezhető. A magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók a Mabbal kötött, a kapacitások hozzárendeléséről szóló szerződések és a támogatás révén megbízást kaptak „a digitális átállásban és a programok földfelszíni technikával történő sugárzásában való részvétel” szolgáltatás biztosítására. A támogatás nélkül a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók nem lettek volna készek arra, hogy a DVB-T hálózaton keresztül történő adásra, ami kérdésessé tette volna ennek a átviteli rendszernek a túlélőképességét, holott annak megőrzése közérdek.

(47) Az érdekelt felek állásfoglalásaira adott válaszában Németország utal arra, hogy az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvnek („Keretirányelv”) ⁽³⁹⁾ megfelelően az infrastruktúra szabályozása során rendszerint a kábel-, a műholdas és a földfelszíni technika piacainak különbözőségéből indulnak ki. Egy arról szóló összeállítással, hogy a kábel és a műhold konkrétan milyen hátrányba kerül a Berlin-Brandenburgban végbemenő digitális átállás következtében, ezeknek a hálózatoknak az üzemeltetői a mai napig adósak maradtak. Eddig egyetlen műsorszolgáltató sem adta fel a műholdas terjesztést amiatt, hogy a Mabb a DVB-T-re való átállást támogatja. Másfelől a szövetségi kormány hozzáteszi, hogy az intézkedéssel „életképes infrastruktúra-alapú versenyt” kíván elérni, amitől – a szélessávú ágazat esetéhez hasonlóan – pozitív hatás várható.

(48) Az érdekelt felek további állásfoglalásaira adott válaszában Németország kifejezetten visszautasítja azokat az érveket, amelyek a frekvencia-kiosztás nyitottságát és átláthatóságát kétségbe vonják. Ebből adódóan Németország megkérdőjelezi, hogy a kábelhálózat-üzemeltetők által megadott ügyfélszámok alátámasztják-e, miszerint a DVB-T elindítása csorbította a versenyt a kábelhálózat-üzemeltetők számára. Németország ezzel szemben a kábelhálózat-üzemeltetők erős versenypozícióit hangsúlyozza.

V. JOGI MINŐSÍTÉS

V.1. Az EK-szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerinti állami támogatás

(49) A Bizottság megvizsgálta, hogy az intézkedés állami támogatásnak tekintendő-e az EK-szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében, amely szerint „a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállam által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzíja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amelyben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.”

Állami források

(50) A vizsgálatot megindító határozatban a Bizottság megállapítja, hogy az állam által kijelölt vagy létrehozott, magántulajdonban lévő vagy közszolgálati intézménynek biztosított előnyök is az EK-szerződés 87. cikkének (1) bekezdésének hatálya alá tartoznak ⁽⁴⁰⁾. A továbbiakban kifejti, hogy a Mabb ilyen, az állam által kijelölt vagy létrehozott, közszolgálati feladatot ellátó közszolgálati intézménynek tekinthető, és az ilyen intézmény által

teljesített kifizetéseket az EK-szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében állami forrásoknak kell tekinteni ⁽⁴¹⁾.

(51) Németország erre azt válaszolta, hogy egy intézkedés csak akkor tekintendő állami forrásnak, amikor az államháztartást terheli meg. Mivel azonban a juttatás a berlini és a brandenburgi tartományok költségvetése számára pénzügyi megterhelést nem eredményez, hanem finanszírozása a televíziós díjbevételekből történik, a támogatás nem állami forrásokból valósul meg. Ezenkívül a Mabb saját felelősségi körében és az államtól független szervezeti felépítésének megfelelően dönt arról, hogy milyen konkrét intézkedésekre van szükség ahhoz, hogy a digitális átállást támogassák. Az állam közvetlen befolyása tehát nem áll fenn.

(52) A Bizottság felfogása szerint a Mabb által teljesített kifizetések közvetve állami forrásokból történnek és az államnak tudhatók be. A kifizetések finanszírozása a Mabb költségvetési forrásaiból történik. Eltekintve attól, hogy a német televíziós előfizetési díjak, amelyekből a Mabb a költségvetését finanszírozza, állami forrásként sorolhatók-e be vagy sem, ezeket a pénzeket attól az időponttól kezdődően, amikor a Mabb költségvetésébe befolyznak, állami forrásoknak kell tekinteni. Az a tény, hogy ezeket a pénzeket magánszemélyektől szedték be – ahogyan Németország érvel – mindenesetre nincs ellentmondásban azzal a megállapítással, hogy a Mabb költségvetési forrásait állami forrásoknak kell tekinteni. Ennek megfelelően a magánszemélyekre kivetett adók állami forrásoknak számítanak, amikor az adókat az állam kivetíti és beszedi. Azok a költségek, amelyeket a Mabb az előnybiztosítás révén visel, egyértelműen a Mabb költségvetésének megterhelését jelentik.

(53) Ebből adódóan a Mabbnál közszolgálati intézményről van szó, amelyet a Berlin és Brandenburg közötti Medienstaatsvertrag hozott létre. A szerződés rögzíti a Mabb szervezeti felépítését, és a televíziós és frekvencia-gazdálkodás területén széles körben ad neki közszolgálati feladatokat. Ezenkívül a Mabb állami, a brandenburgi tartományi kormány és a berlini szenátusi hivatal által gyakorolt jogfelügyelet alá tartozik ⁽⁴²⁾, költségvetési gazdálkodását a Berlini Számvevőszék ellenőrzi ⁽⁴³⁾. A szóban forgó esetben a vonatkozó közszolgálati kiadást mind a Medienstaatsvertragban, mind a Rundfunkstaatsvertragban rögzítették, és a televíziós ellátottság műszaki infrastruktúrájának és az újszerű műsarterjesztési technikákat szolgáló projekteknek a támogatásaként mutatták be ⁽⁴⁴⁾. Kifejezetten a digitális átállásra utalva a Medienstaatsvertrag a Mabbnak azt a feladatot adja, hogy felügyelje a digitális műsorszórásra való átállást, és szükség szerint, az ehhez szükséges intézkedéseket statútummal

⁽³⁹⁾ HL L 108., 2002.4.24., 33. o.

⁽⁴⁰⁾ L. az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságának ítélete, 1996. december 12., Rs. T-358/94, Air France/Bizottság, Slg. 1996, S. II-2109 és a Bíróság ítélete, 2002. május 16., Rs. C-482/99, Franciaország/Bizottság, Stardust Marine Slg. 2002 S. I-4397.

⁽⁴¹⁾ Medienstaatsvertrag, különösen 7. és 8. cikkek.

⁽⁴²⁾ Medienstaatsvertrag, 18. cikk.

⁽⁴³⁾ Medienstaatsvertrag 17. cikk.

⁽⁴⁴⁾ L. 19. szélzetszám.

állapítsa meg ⁽⁴⁵⁾. Így a Mabb fel van jogosítva arra, hogy foganatosítsa a digitális földfelszíni frekvenciák odaítélésére irányuló szabályozásokat. Ehhez szerződéseket köthet, amelyekben a digitális technológia és az összkínálat alakulását rögzítik ⁽⁴⁶⁾. A Mabb a Medienstaatsvertrag ezen rendelkezéseire támaszkodott, amikor 2001. július 9-én a DVB-T statútumát elfogadta, amikor 2002. február 13-án több földfelszíni műsorszolgáltatóval az átállási megállapodást megkötötte, és amikor a 2003. év folyamán az egyes műsorszolgáltatókkal a vonatkozó DVB-T engedélyekről és az ennek megfelelő támogatásról a megállapodásokat megkötötte. A Bizottság ezért azt a nézetet képviseli, hogy a szóban forgó intézkedés az államnak tudható be.

- (54) Végül is a közösségi jog szempontjából megengedhetetlen, hogy az állami támogatásokra vonatkozó előírásokat már azzal meg lehessen kerülni, hogy független intézményeket hoznak létre, amelyekhez a támogatások elosztását átrakták ⁽⁴⁷⁾. Annak ellenére, hogy a Medienstaatsvertrag bizonyos fokú függetlenséget megenged, a Mabb által teljesítendő közszolgálati feladatok világosan meghatározottak, és a költségvetési források felhasználását illetően mérlegelési lehetőséget alig kapott. A Mabb számára engedélyezett függetlenség különösen nem zárja ki azt, hogy tevékenységét, és mindenekelőtt pénzügyi forrásainak felhasználását politikai megfontolások, nem pedig csupán gazdasági megfontolások vezérlik. A gazdasági megfontolások hiánya a szóban forgó esetben például abból olvasható ki, hogy a támogatás vissza nem fizetendő juttatások formájában történik, anélkül, hogy a Mabb számára közvetlen haszonnal járnának.

Gazdasági előny

- (55) A vizsgálatot megindító határozatban a Bizottság azt a nézetet képviselte, hogy az intézkedés nyilvánvalóan a kedvezményezettek két csoportjának javát szolgálja, először is a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatókét, mint közvetlen kedvezményezettekét, másodszor pedig, közvetve, a DVB-T hálózat üzemeltetőjét, T-Systemst.
- (56) A műsorszolgáltatók szintjén a Mabb által öt évig biztosított juttatás fedezi a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatóknak a DVB-T hálózaton felmerülő sugárzási költségeinek egy részét. A támogatás így mentesíti őket olyan ráfordítások alól, amelyek a szokásos üzemeltetési költségek egy részét képezik.
- (57) Németország úgy érvelt, hogy a Mabb-juttatást kárpótlásnak tekintendő azért, hogy a műsorszolgáltatók az eddigi, földfelszíni analóg engedélyeikről lemondanak és azáltal ők nem kedvezményezettek. Egy sor ok van azonban, amely az ilyen érvelés ellen szól.
- (58) Először is a juttatás semmiféle módon nem veszi figyelembe a különböző földfelszíni analóg engedélyek fenn-

maradó érvényességi idejét. Valójában a juttatást olyan programoknak is megadják, amelyek a földfelszíni hálózatban nem szerepeltek ⁽⁴⁸⁾, vagy amelyek engedélye nem sokkal az analóg technika 2003. február 28-i leállítása előtt lejárt ⁽⁴⁹⁾. A magántulajdonban lévő műsorszolgáltatókkal kötött megállapodásokban a juttatás minden esetben kizárólag és kifejezetten az új DVB-T hálózat műsorterjesztési költségeihez, nem pedig az földfelszíni analóg engedélyekről való lemondáshoz kötődik.

- (59) Mivel másodszor, az átállást több évre előre megtervezték, amennyiben a Mabb megszabhatta volna, hogy az földfelszíni analóg engedélyek érvényességi ideje az átállásig szól, hogy kiterjén a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók részéről felmerülő esetleges kárpótlási igények elől. Így jártak el például Bajorországban és az Egyesült Királyságban.
- (60) Harmadszor az analóg földfelszíni hálózatban képviseltett, magántulajdonban lévő műsorszolgáltatókat az analóg technika leállításáért – ha nem is teljes körűen, mégis, legalább részben – már azáltal is kárpótlták, hogy a DVB-T programhelyeket kiadták nekik. Az RTL Csoport és a ProSiebenSat.1 tulajdonképpen több programhelyet kapott, mint amennyivel az földfelszíni analóg hálózatban rendelkeztek.
- (61) A műsorterjesztési költségekkel kapcsolatban negyedszer megjegyzendő, hogy a juttatást nem meghatározott időre szóló támogatásként alkották meg, az átállás megkönnyítésére a Simulcast-fázisban (amely a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók esetében csak négy hónapig tartott), hanem az átállás utáni öt évre terjed ki. Ebből adódóan az egy programhelyre jutó műsorterjesztési költségek az analóg műsorszórás költségei alatt vannak, úgyhogy a műsorszolgáltatók a DVB-T-re való átállás kapcsán még minden támogatás nélkül is, programhelyre vetítve, költségmegtakarításokat érnek el.
- (62) A hálózatok szintjén több jele is van annak, hogy az adóhálózat-üzemeltető T-Systems közvetett előnyre tesz szert a Mabb-juttatásból ⁽⁵⁰⁾. A Mabb és a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók közötti – a pénzügyi támogatást magában foglaló – megállapodásoknak megfelelően a T-Systems biztosítékot kapott arra, hogy mindenekelőtt Németország két legnagyobb magántulajdonban lévő műsorszolgáltatója, amelyekre az összes televíziós reklámbevétel kerekén 90 %-a és a tévé nézők csaknem fele jut ⁽⁵¹⁾, öt éven keresztül a DVB-T hálózatot fogja használni. A magántulajdonban lévő német műsorszolgáltatók garantált részvétele a T-Systems számára ezért bevételi garanciaként fontos.

⁽⁴⁸⁾ Ez érvényes például a DSF, az Eurosport és a Viva Plus adókra, valamint a Super RTL, az N24 és a Kabel 1 programokra, amelyek eddig az analóg földfelszíni hálózatban szereplő műsorszolgáltatókhoz számítottak.

⁽⁴⁹⁾ Az analóg földfelszíni engedély az RTL II-nél 2002. szeptember 30-án járt le, a ProSieben pedig 2002. november 28-án.

⁽⁵⁰⁾ Annak ellenére, hogy az RBB építette ki a DVB-T-hálózat egy részét (két multiplexet), kedvezményezettnek nem tekinthető, mivel a multiplexeket kizárólag közszolgálati televíziók használják, amelyek a Mabbtól nem kapnak juttatást.

⁽⁵¹⁾ Media Perspektiven, Basisdaten: Daten zur Mediensituation in Deutschland 2004 (Médiaperspektívák, alapadatok: Adatok Németország médiahelyzetéről), 11. és 18. o., AGF/GfK Fernsehforschung und I-Punkt Deutschland, Nielsen Media Research.

⁽⁴⁵⁾ Medienstaatsvertrag, 46. cikk, (3) bekezdés.

⁽⁴⁶⁾ Medienstaatsvertrag, 46. cikk, (4) bekezdés.

⁽⁴⁷⁾ Rs. C-482/99, 23. szélvetszáma és az ott megnevezett hivatkozások.

- (63) Összehasonlítva egy olyan helyzettel, amikor támogatás nincs, a T-Systems tehát ebből adódóan olyan helyzetbe kerülhet, hogy a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatóktól a szokásos piaci feltételeknél magasabb műsorterjesztési díjakat követel⁽⁵²⁾, és esetleg elkerüli a végső felhasználók megterhelését a DVB-T hozzáférés kapcsán (előfizetői díjak), ahogyan az például Hollandiában és Svédországban történik. Annak megállapítására viszont nincs lehetőség, hogy a T-Systems által jelenleg beszédett, nem a szabályozott árképzés alá tartozó műsorterjesztési díjak a piaconform árakat meghaladják-e. Ezért annak az árnak a meghatározására sincs lehetőség, amelyet a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók a támogatás nélkül hajlandóak lennének megfizetni, amiből meghatározható lenne, hogy állami források átadására sor került-e.

A verseny torzulása

A hálózati és a műsorterjesztési engedélyek kiosztása

- (64) Németország úgy érvel, hogy az intézkedés a versenyt nem torzíja, hiszen sem a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók, sem az adóhálózat-üzemeltető, a T-Systems nem nyújt szelektív előnyt, mivel az engedélyeket nyilvános és átlátható pályázati eljárás keretében nyerték el. Alapjában véve bármelyik műsorszolgáltató vagy adóhálózat-üzemeltető profitálhatott volna a támogatásból, vagyis az intézkedés nem tekinthető szelektívnek. Különösen a közvetett kedvezményezettek esetében kell az intézkedésnek szelektívnek lennie ahhoz, hogy támogatásként legyen besorolható.
- (65) A Bizottság kételkedik abban, hogy a pályázati eljárások olyanok lettek volna, amelyek a Mabb-juttatás szelektív gazdasági előnyét egy minimális mértékre tudták volna korlátozni, illetve teljes egészében meg tudták volna szüntetni és azáltal a verseny torzulását elkerülhetővé tudták volna tenni.
- (66) A műsorszolgáltatók szintjén a legtöbb engedélyt valójában bármiféle pályázati eljárás nélkül ítélték oda. Abból az összesen tizennégy DVB-T programhelyből, amelyet a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók számára tartottak fenn és amelyekre a Mabb juttatását előírnyozták, a Mabb tizet mindenféle pályázati eljárás nélkül adott ki. A programhelyek közvetlen odaítélése szempontjából meghatározó volt az, hogy a vonatkozó műsorszolgáltatók (az RTL Csoport, a ProSiebenSat.1, a BBC World és a FAB) már képviseltették magukat az földfelszíni analóg hálózatban⁽⁵³⁾. Németország érveléssel ellentétesen, ezeknek a műsorszolgáltatóknak az esetében nem volt semmiféle pályázati eljárás, amely a Mabb

támogatása révén nyújtott szelektív előnyt esetleg megszüntethette volna.

- (67) A többiek számára a Mabb a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók számára előírt pályázati műsorterjesztési kapacitást 2002. május 8-án hirdette meg egy első pályázatban, 2004. április 16-án pedig egy második pályázatban⁽⁵⁴⁾. Bár az engedélyek pályázati úton történő odaítélését alapjában véve előnyben kell részesíteni a közvetlen odaítéléssel szemben, a Bizottság véleménye szerint, különböző okok miatt, abból nem lehet kiindulni, hogy a szóban forgó esetben a pályázati eljárás a Mabb-támogatás gazdasági előnyét minimális mértékre korlátozta volna, vagy akár meg is szüntette volna, és ezáltal elegendő lett volna a verseny torzulásának megakadályozásához. A két pályázati kiírás egyike sem tartalmaz ezzel kapcsolatos, kötelező beleegyezést, miszerint a Mabb szubvencionálná a műsorterjesztési költségeket. Az első pályázati kiírásban kifejezetten szerepel, hogy a támogatás különféle, az adóhálózat kiépüléséhez kapcsolódó feltételtől függ. Ezenkívül a pályázati kiírások a támogatási összeg lehetséges összegére semmiféle támpontot nem tartalmaztak. Mindössze a vonatkozó pályázati feltételekben szerepelt olyan említés, hogy az éves műsorterjesztési költségek programhelyenként előre láthatólag 150 000 EUR és 200 000 EUR között lesznek. A Bizottság ezért úgy véli, hogy a két pályázati kiírás nem volt kellő mértékben átlátható az arról való megbizonyosodáshoz, hogy a Mabb-juttatásból eredő előnyt a műsorszolgáltatók ajánlataikban kellő mértékben figyelembe vették, illetve hogy mindenféle szelektivitás kizárható lenne⁽⁵⁵⁾.
- (68) A hálózatok szintjén a RegTP 2002. július 10-én indította meg az első frekvencia-kiosztási eljárást, nyolc regionális multiplexre, 2002. november 27-én pedig egy második eljárást, egy szövetségi szintű multikomplexre⁽⁵⁶⁾. Ezek az eljárások a Bizottság véleménye szerint nem voltak elégségesek ahhoz, hogy a Mabb juttatása révén az adóhálózat-üzemeltető, a T-Systems számára biztosított, lehetséges gazdasági előnyt megszüntessék, ezáltal pedig torzíthatták a versenyt.
- a) először is a pályázati kiírás feltételei nem utaltak arra, hogy a DVB-T hálózat használatához a Mabb pénzügyi támogatást nyújt a műsorszolgáltatóknak, továbbá a pályázatok meghirdetésének időpontjában a támogatás pontos összege még egyáltalán nem volt rögzítve. Mivel az ajánlattevők a támogatás meglétével nem voltak tisztában, nem tudtak ennek megfelelően magasabb összegű vagy jobb ajánlatot tenni az engedélyre. Nem meggyőző a szövetségi kormány érvelése, miszerint az ajánlattevők a Mabb tervezett pénzügyi támogatását a 2002. február 13-án aláírt átállási megállapodásból kikövetkeztethették. Az átállási megállapodásban nem szerepel, hogy a Mabb a DVB-T hálózat kiépítését hogyan támogatná, és nem tartalmaz utalást a lehetséges támogatási összegre sem;

⁽⁵²⁾ Ezzel kapcsolatban hangsúlyozandó, hogy a T-Systems árképzése a DVB-T-hálózat tekintetében nem szabályozott, mivel a RegTP a műsorterjesztési szolgáltatások piacát az elektronikus hírközlési hálózatok és szolgáltatások új szabályozási keretrendszerében, vagyis a „Markt 18”: Rundfunk-Übertragungsdienste zur Bereitstellung von Sendeinhalten für Endnutzer (A műsorterjesztési szolgáltatások a végső felhasználóknak szolgáltatott tartalom vonatkozásában) című anyagban még nem elemezte. L. 2003. február 11-i 2003/311/EK bizottsági ajánlás.

⁽⁵³⁾ Medienstaatsvertrag, 6a. cikk.

⁽⁵⁴⁾ L. 16. és 17. szélzetszám.

⁽⁵⁵⁾ Egy teljesen átlátható és nyilvános pályázati eljárásnál az ajánlattevő műsorszolgáltatótól elvárható lenne, hogy a juttatásból eredő előnyt teljes egészében vagy részben magasabb díjazású vagy minőségileg jobb engedélykérési ajánlatra fordítson le.

⁽⁵⁶⁾ L. 13.–15. szélzetszámok.

- b) másodsor, a T-Systems, mint a földfelszíni analóg hálózat üzemeltetője és tulajdonosa, valamint a korábbi, Berlin-Brandenburgban megvalósított DVB-T kísérleti projekt résztvevője, ajánlatának benyújtásakor előnyben volt a piac új ajánlattevőivel szemben. Még akkor is, ha a versenytársak, egy DVB-T hálózat kiépítéséhez bérelhették volna a T-Systems földfelszíni infrastruktúrájának egy részét, abból kell kiindulni, hogy a T-Systems, mint a földfelszíni hálózat meglévő üzemeltetője egész Németországban komparatív előnnyel rendelkezett minden új ajánlattevővel szemben;
- c) harmadsor, a T-Systems üzemelteti azokat a DVB-T multiplexeket, amelyeket formálisan a regionális közszolgálati televízióknak, az RBB-nek adtak ki. Ezáltal a T-Systems ahhoz a kiegészítő előnyhöz jutott, hogy a DVB-T hálózatnak az RBB- és az ARD-programhelyek műsorszórására fenntartott részét üzemeltetheti. A versenytársakkal ellentétben a T-Systems ezáltal kihasználhatja mind a nagyságrendi, mind a méretgazdaságossági előnyöket;
- d) negyedsor, ahogyan azt már a 15. szélzetszám is említi, a szövetségi szintű multiplex kiosztásáról szóló RegTP-rendelet az azt állítja, hogy azt egy és ugyanazon adóhálózat-üzemeltetőnek kell üzemeltetnie, ezáltal a regionális pályázók gyakorlatilag ki vannak zárva. Továbbá azt is állítja, hogy ehhez a multiplexhez a frekvenciák egyenként még nem ismeretese, ami a DVB-T bevezetésével kapcsolatos bizonytalanságot még inkább megnöveli.
- (69) A hálózatok szintjén a pályázati eljárásokat emiatt nagy fokú bizonytalanság és az átláthatóság hiánya jellemezte, a meglévő földfelszíni adóhálózat-üzemeltető, a T-Systems erős pozíciójával párosulva. Ez a felállás a meglévő földfelszíni adóhálózat-üzemeltető, a T-Systemstől eltekintve minden más vállalat számára megnehezítette, hogy a hálózat üzemeltetésére ajánlatot tegyenek. Csakugyan, a T-Systems volt az egyetlen vállalkozás, amely ajánlatot nyújtott be a kérdéses multiplex üzemeltetésére. A vizsgálatot megindító határozatra adott válaszában Németország elismerte, hogy az adóhálózat-üzemeltetés megszervezésének területén nem teljesen piackonform feltételek érvényesültek. Ennek kapcsán utalnak a T-Systems hálózat-üzemeltető, mint a korábbi távközlési monopólium utódjának erős helyzetére⁽⁵⁷⁾. A DVB-T hálózat üzemeltetésével kapcsolatos kedvezőbb kiindulási helyzet alapján a T-Systems olyan ajánlatot nyújtott be, amely az adóhálózat üzemeltetéséből nyerhető gazdasági előnyt esetleg nem teljes terjedelmében veszi számításba. A pályázati eljárások ezért úgy tekintendők, hogy az intézkedés szelektivitását kiküszöbölni, ezáltal pedig a verseny torzulását megakadályozni nem tudták.
- (70) Még akkor is, ha a T-Systems a pályázati eljárások során olyan ajánlatot nyújtott volna be, amelyben minden, az

ajánlattevő számára adódó közvetlen és közvetett gazdasági előnyt figyelembe vesznek, ez mit sem változtatott volna azon, hogy az intézkedés egy ágazati támogatás elemeit mutatja, ahogyan az a 74.–83. szélzetszámokon már kifejtésre került.

Különbségek a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók közpénzekből történő támogatásában

- (71) A műsorszolgáltatók szintjén az intézkedés annyiban torzítja a versenyt, hogy a műsorterjesztési költségeknek a juttatás által lefedezett részaránya nem azonos minden magántulajdonban lévő műsorszolgáltató számára. A részarány, egy DVB-T programhelyre számítva, 28 % és 50 % között változik⁽⁵⁸⁾. Az egyes magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók közötti verseny eltorzulásának egy további eleme az, hogy az RTL Csoport és a ProSiebenSat.1 számára a DVB-T hálózatban több támogatott programhelyet ítétek oda, mint amennyit előzőleg a földfelszíni analóg hálózatban birtokoltak. Ezzel szemben a FAB és a BBC World továbbra is csak egy-egy földfelszíni programhelyet kapott, és következésképpen a támogatást is csak erre az egy programhelyre kapták meg.
- (72) A magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók eltérő juttatásokban való részesítése torzítja a versenyt, mivel ezek ugyanazon az érintett piacon, a szabadon fogható televíziózásban versenyeznek. A Bizottság jelenlegi véleménye szerint a fizető televízió elkülönült piacot jelent a szabadon fogható televíziózáshoz képest⁽⁵⁹⁾. Ez az elhatárolódás mindenekelőtt a műsorszolgáltató és a bevételi forrás (mint például az előfizetők vagy a reklámügyletek) közötti üzleti kapcsolat jellegétől, valamint a finanszírozás jellegében mutatkozó különbségektől függ, hiszen a fizető televíziót elsősorban az előfizetők finanszírozzák, míg a szabadon fogható televíziót állami részről és/vagy reklámbevételekből finanszírozzák⁽⁶⁰⁾. A szóban forgó esetben a Mabb-juttatás címzettjei különösen a reklám- vagy hasonló kereskedelmi bevételekért versengenek, hiszen finanszírozásuk kereskedelmi jellegű⁽⁶¹⁾.
- (73) Annak ellenére, hogy az intézkedés a magántulajdonban lévő műsorszolgáltató esetében a verseny bizonyos eltorzulásához vezet, úgy tűnik, ezáltal nem következik be hátrány a közszolgálati televíziók számára, amelyeket viszont a Mabb nem támogat. Ennek az oka az, hogy a közszolgálati televíziók DVB-T műsorszórását a televíziós előfizetési díjból finanszírozzák.

⁽⁵⁸⁾ A részarány az egyes DVB-T programhelyekre nemcsak adott abszolút támogatási összeg alapján változik, hanem a T-Systems által az egyes programhelyekre felszámított műsorszórási díjak különbségei miatt is.

⁽⁵⁹⁾ L. a Telenor/Canal+/Canal Digital (COMP/C.2/38.287, 2003. december 29.), Newscorp/Telepiù (COMP/M.2876, 2003. április 2.), BSkyB/Kirch Pay TV (COMP/JV.37, 2000. március 21.), Telefonica Endemol (COMP/M.1943, 2000. július 11.) és TPS II (COMP/JV.57, 2002. április 30.) ügyekben hozott újabb határozatok.

⁽⁶⁰⁾ European Commission, DG Competition, Market Definition in the Media Sector – Comparative Legal Analysis, Volume I, December 2002, 73. o. (Európai Bizottság, Versenypolitikai Főigazgatóság, a Médiaágazat piaci meghatározása – összehasonlító jogi elemzés, I. kötet, 2002. december).

⁽⁶¹⁾ Ez érvényes a BBC Worldre is, amely önmagát kifejezetten kereskedelmi finanszírozású televíziótársaságként nevezi.

⁽⁵⁷⁾ A szövetségi kormány válasza, 2004. szeptember 24., 1.3.2. pont, 32. o. („Az átállásra feltehetőleg [...] minden pénzügyi támogatás nélkül megvalósítható lett volna, amennyiben az adóhálózat-üzemeltetés területén teljes mértékben piackonform feltételek álltak volna fenn.”) („A T-Systems, mint a korábbi távközlési monopólium utóda”).

Ágazati támogatás

- (74) A Bizottság véleménye szerint a megvizsgált intézkedések annyiból szelektív, hogy a juttatást olyan műsorszolgáltatók kapják, amelyek a T-Systems által kiépített DVB-T hálózatot használják, miközben például azok a műsorszolgáltatók, amelyek más átviteli rendszereket használnak, nem kapnak támogatást. Ahogyan a vizsgálatot megindító határozat megállapítja az intézkedés ezért nem tekinthető „ágazati támogatásnak”.
- (75) A műsorszolgáltatók szintjén ágazati támogatások segíthetik a szolgáltatókat abban, hogy több nézőhöz jussanak el, és így azoknak a reklámügyletekre gyakorolt vonzerejét más médiák rovására növeljék. A fúziók esetében a Bizottság meghatározott egy „médiavásárlási” („media buying”) termékpiacon, amely a különféle médiák széles sávját fogja át⁽⁶²⁾. A „médiavásárlás” meghatározása szerint idő és/vagy felület megtervezése és megvásárlása a különböző médiákban, ezen belül a televízióban, a rádióban, újságokban, folyóiratokban, plakátos hirdetésben és az interneten. Ebből a szempontból a DVB-T útján történő televíziós műsorterjesztéshez adott ágazati támogatások torzíthatják a versenyt különféle más médiaágazatokban.
- (76) Az adóhálózat-üzemeltetők szintjén az intézkedés a versenyt kétféleképpen torzíja. Először is a juttatás adása a DVB-T hálózat üzemeltetője számára a nagy ügyletek piacán lehetővé teszi, hogy a szokásos piaci feltételeknél magasabb műsorterjesztési díjakat követeljenek meg. Másodszor – és ez a fontosabb – a szelektív támogatás és a versengő műsorterjesztési technológia „mesterséges” kifejlesztése a fogyasztói piacon befolyást gyakorol a nézőknek a különböző átviteli módok közötti, mindegyiknél a DVB-T, a kábelcsatlakozás és a műholdas vétel közötti választására.
- (77) A kartell- és fúziós ügyekben a különböző műsorterjesztési módok közötti behelyettesíthetőséget a végső felhasználók piacán az eddigiekben esetenként döntötték el⁽⁶³⁾. Újabban azonban van egy olyan tendencia, hogy a műsorterjesztési platformtól függetlenül a műsorterjesztési szolgáltatásokra egyetlen piacot határozzanak meg⁽⁶⁴⁾. Ez többek között a DVB-T megjelenését tükrözi, mivel általa a földfelszíni platform kapacitása megnövekedett, valamint a vevőkészülékek – mint például a műholdas vevőantennák vagy a vevődekóderek (set-top

box) – árának visszaesését is, ami a kényszerkötődési (lock-in) hatás mérséklődését eredményezte⁽⁶⁵⁾.

- (78) Németországban mind a három műsorterjesztési platform nagy számban kínál szabadon fogható televíziós műsorokat, amiből az következik, hogy a kínálat bizonyos mértékig hasonló. Ezen belül a DVB-T Berlin-Brandenburgban jelenleg összesen 28 műsorral csaknem ugyanolyan átfogó kínálatot biztosít, mint a Berlin-Brandenburgban a legszélesebb körben elterjedt műsorterjesztési platform, az analóg kábeltelevízió (kb. 34 programmal). Mindenekelőtt, a DVB-T minden, a nézők száma és a reklámbevételek alapján jelentős tévéprogramot magában foglal⁽⁶⁶⁾. A műholdas és a kábelüzemeltetők részéről beérkezett panaszok ennek alapján arra engednek következtetni, hogy a platformok behelyettesíthetőnek tekinthetők.
- (79) Berlin-Brandenburg vonatkozásában ráadásul vannak tapasztalati adatok a különböző műsorterjesztési módok behelyettesíthetőségéről, és különösen a DVB-T bevezetésének a kábeltelevíziózásra gyakorolt versenyhatásáról. Az átállás előtt és után Berlin-Brandenburgban felvett adatok azt mutatják, hogy nőtt a földfelszíni műsorszórás jelentősége az átállás óta, és a kábeltelevízió helyébe bizonyos mértékig a földfelszíni műsorszórás lépett, annak ellenére, hogy a helyettesítés eleinte – vagyis az átállás időszakában – inkább az ellentétes irányba mozdult el⁽⁶⁷⁾. Az 1. ábra világossá teszi, hogy az utóbbi időben a földfelszíni televíziós vétellel ellátott berlini és brandenburgi háztartások részaránya nagyon erőteljesen, a 2004. évi 5,3 %-ról a 2005-ben 11,4 %-ra növekedett.
- (80) Ebből következően a kábeltelevíziós üzemeltetők olyan adatokat mutattak be, amelyek szerint náluk a felmondási arányok (azoknak az ügyfeleknek a részaránya, amelyek szerződéseiket felmondják, „churn rate”) a digitális átállás óta jelentősen megemelkedett (l. 2. ábra)⁽⁶⁸⁾. Annak okai, hogy a nézők miért döntöttek a kábel helyett a DVB-T mellett, egy felmérés szerint mindegyiknél abban rejlenek, hogy a DVB-T vétele ingyenes, míg a kábeles vételért havidíjat kell fizetni⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶²⁾ A Bizottság 2001. szeptember 4-i határozata (COMP/M.2558 ügy – *Havas/Tempus*; HL C 319., 2001. november 14., 9. szélzetszám és az ott megadott hivatkozások).

⁽⁶³⁾ Az újabb ügyek áttekintése megtalálható a *Telenor/Canal+/Canal Digital* ügyekről szóló bizottsági határozatban (COMP/C.2/38.287, 2003. december 29., különösen a 32–50. szélzetszámok).

⁽⁶⁴⁾ L. TPS I (IV/36.237, 1999. március 3., 30. szélzetszám), *British Interactive Broadcasting/Open* (IV/36.539, 1999. szeptember 15., HL L 312., 26. szélzetszám) és *Telenor/Canal+/Canal Digital* (COMP/C.2/38.287, 2003. december 29., 50. szélzetszám).

⁽⁶⁵⁾ „Lock-in hatás” akkor áll elő, amikor a háztartások nem hajlandók egy másik műsorszórási rendszerbe befektetni, úgyhogy a különböző platformok közötti váltás valószínűtlen; l. a MSG Media Service bizottsági határozat (HL L 364., 1994. december 31., 42. szélzetszám).

⁽⁶⁶⁾ A Berlin-Brandenburg fogható DVB-T-programokra jutott 2004-ben a nézők több mint 80 %-a és a televíziós reklámbevételek több mint 90 %-a, l. 51. lábjegyzet.

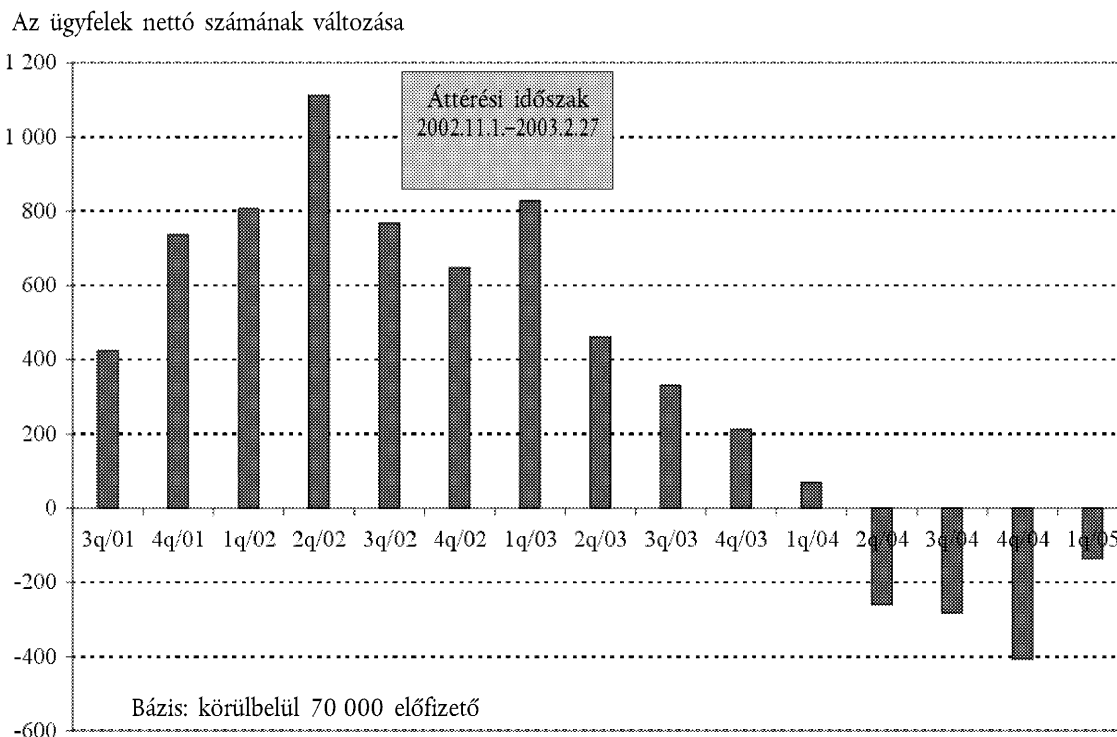
⁽⁶⁷⁾ Rövid távon a kábeltelevíziós üzemeltetők nyereségre tettek szert azokból a nézőkből, akik ragaszkodtak az analóg vételhez; ez azonban egyszeri hatás volt, amely a digitális átállás után nem folytatódott. Középtávon a kábeltelevíziós üzemeltetők ügyfeleket veszítettek a díjmentes DVB-T-platform miatt.

⁽⁶⁸⁾ A kábeltelevíziós ügyfelek számának negatív tendenciáját, amely a 2. ábrán látható, más kábeltelevíziós üzemeltetők adatai is alátámasztják. Egy másik kábeltelevíziós üzemeltető adatai azt mutatják, hogy az ügyfelek abszolút száma 2003 második negyedévében érte el a csúcspontot, azóta azonban (2005 második negyedévéig) folyamatosan visszaesés állapítható meg, összességében kerekén 7 %-os mértékben. Egy harmadik kábeltelevíziós üzemeltető adatai szerint Berlin-Brandenburgban a felmondási arány 2004-ben 50 %-kal nőtt 2003-hoz képest, ez az emelkedés azonban részben egy 2004. szeptemberi áremelésre volt visszavezethető.

⁽⁶⁹⁾ L. „Berlin/Potsdam: Erste DVB-T-Region Deutschland” (Berlin/Potsdam: Németország első DVB-T térsége), in: Media Perspektiven 2003/12, 565. o.

2. ábra

A nettó ügyfélszám változása egy regionális kábeltévé-üzemeltetőnél, Berlinben

- (81) Németország véleménye szerint a platformok helyettesíthetősége ellen szól, hogy a DVB-T bevezetést követően Berlin-Brandenburgban egyetlen műsorszolgáltató sem szüntette be a műholdas vagy kábelen történő műsorterjesztést. Ez az érv mindazonáltal a *nagy ügyfelek* műsorterjesztési piacára vonatkozik, ahol a műsorszolgáltatók a különféle műsorterjesztési módokat valójában inkább egymást kiegészítőknek, mint behelyettesítőknek tekintik. Világosan meg kell azonban különböztetni a nagy ügyfelek piacát, ahol a műsorszolgáltatók a hálózat-üzemeltetőktől műsorterjesztési kapacitásokat vásárolnak, a végső felhasználók piacától, ahol a nézők a hálózat-üzemeltetőktől televíziós tartalmat vesznek igénybe. A végső felhasználók piacán a nézők a különböző műsorterjesztési módokat egymással helyettesíthetőnek tartják, és a platformok közötti váltások elmozdulásai a mindenkori érintett hálózat-üzemeltetőket gyengítik, különösen a kábeltévé-üzemeltetőket, mert közvetlen bevételkiesést kell elszenvedniük az ügyféldíjak visszaesése miatt.

kínálhat Pay-TV szolgáltatásokat, ahogyan ezt a fejlemények más tagállamokban is mutatják ⁽⁷⁰⁾. Ha a DVB-T hálózat már megépült, a műsorsugárzás a távközlési szolgáltatásokkal is kombinálható.

- (82) A jövőbeli DVB-T alkalmazásokra való tekintettel a verseny eltorzulása a jelenlegi piaci struktúrán messze tovább terjedhet, és a szabadon fogható televíziók mellett az újonnan kialakuló piacokra is kihat. A DVB-T

- (83) Végezetül Németország kifejezetten megállapítja, hogy az intézkedés egyik célja abban áll, hogy támogassa a versenyt a televíziós műsorterjesztés különböző infrastruktúrái, különösen a kábel-, műholdas és földfelszíni átvitel között. Ennek megfelelően az intézkedés bővíti a fogyasztók választási lehetőségeit, és megakadályozza, hogy a kábeltévé-üzemeltetők Berlin-Brandenburg nagy területein monopolhelyzetet alakítsanak ki. Anélkül, hogy ehelyütt ezeknek az érveknek a helytállóságával foglalkozna ⁽⁷¹⁾, a Bizottság megállapítja, hogy Németország ezzel elismerni látszik azt, hogy a különböző műsorterjesztési módok között van bizonyos fokú verseny.

⁽⁷⁰⁾ Különösen Olaszországban, Franciaországban, Svédországban és az Egyesült Királyságban.

⁽⁷¹⁾ Ezekkel az érvekkel a 87. cikk (3) bekezdésének c) pontjával foglalkozó szakasz foglalkozik.

A kereskedelemre gyakorolt hatások

- (84) A Bizottság véleménye szerint az intézkedés kihatással van a tagállamok közötti kereskedelemre. A magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók, mint az RTL Csoport és a ProSiebenSat.1, nemzetközi méretekben tevékenykednek a televíziós reklám és a filmjogok piacán, ahol más műsorszolgáltatókkal és távközlési cégekkel versenyeznek. A földfelszíni adóhálózat-üzemeltetők, mint a Deutsche Telekom leányvállalata, a T-Systems, a kábel-tévé-üzemeltetőkkel és a médiakonszernekkel versenyeznek, amilyen a UPC (Liberty Media), a műholdas üzemeltetőkkel, amilyen az SES Astra, az NSAB és a Eutelsat, valamint másokkal, akik a televíziós adók számára infrastrukturális szolgáltatásokat kínálnak. Ugyanezek a nemzetközi méretekben tevékenykedő szolgáltatók versenyeznek a végső felhasználók műsorterjesztési piacán a nézőkért.

V.2. Az összeegyeztethetőség minősítése

Elvek, amelyek a digitális átálláshoz adott állami támogatás összeegyeztethetőségének megállapításakor figyelembe veendők

- (85) Az analóg műsorszórásról a digitálisra való átmenet („digitális átállás”) nagy előnyöket hoz magával, a hatékonyabb frekvencia-kihasználás és a megnövekedett műsorterjesztési lehetőségek formájában. Ezek aztán új és jobb szolgáltatásokhoz, valamint a fogyasztók számára nagyobb választékhoz vezetnek.
- (86) A Bizottság aktívan támogatja a digitális átállást, és ezeket az előnyöket kiemelte az eEurópa 2005 cselekvési tervben és a digitális átállással kapcsolatos két közleményben⁽⁷²⁾. Az „i2010: európai információs társadalom a növekedésért és a foglalkoztatásért” című közleményben⁽⁷³⁾ a Bizottság kiemelte, hogy a földfelszíni analóg televíziózás 2012-re tervezett leállítása megkönnyíti a frekvenciákhoz való hozzájutást. Az állami szabályozásnak a meghatározott műsorterjesztési módok használatát, úgy mint kábel, műhold, földfelszíni technika vagy DSL-televíziózás sem erőltetnie, sem kedvezményben részesítenie nem kell, és ezáltal a „technológia-semlegesség” elvét kell követnie. Amint azt a ke-retirányelv kimondja, ez nem zárja ki azt, hogy egy tagállam megtegye a megfelelő lépéseket annak érdekében, hogy meghatározott, konkrét szolgáltatásokat, mint pl. a digitális televíziózást, mint a frekvenciatoromány hatékonyabb kihasználásának eszközét, indokolt esetekben támogasson⁽⁷⁴⁾. Ez azt jelenti, hogy elvben minden hálózatnak saját erejével kell részt vennie a versenyben, ellenben engedélyezhetők az olyan beavatkozások, amelyek célja konkrétan egy hálózatot érintő piaci kudarc orvoslása. Végeredményben azoknak a hálózatoknak kell a piacon érvényesülniük, amelyek a fogyasztóknak a legnagyobb hasznot hozzák.
- (87) A Bizottság elismeri, hogy a digitális átállás bizonyos körülmények között, amikor azt teljes egészében a piaci erőkre hagyják, elhúzódik. Ezért ezen a területen

nincsenek elvi ellenvetései az állami beavatkozásokkal szemben. Az állami hatóságoknak vannak különböző lehetőségeik arra, hogy a digitális átállást megkönnyítsék és támogassák, például szabályozási eszközökkel, pénzügyi támogatással vagy tájékoztatási kampányokkal. Legfrissebb, az állami támogatásokról szóló cselekvési tervében a Bizottság kifejti, hogy mi az általános megközelítése a fenntartható növekedés, a versenyképesség és a társadalmi összetartás előmozdítását célzó állami támogatások tárgyában. Hangsúlyozza, hogy a tagállamok alkalmazhatnak állami támogatásokat annak érdekében, hogy egy konkrét piaci kudarcot megszüntessenek vagy azért, hogy a társadalmi vagy regionális összefogást biztosítsák. Ezekben az esetekben azonban be kell mutatni, hogy a támogatások jelentik a megfelelő eszközöket a probléma kezelésére, hogy azok a szükséges minimális mértékre korlátozódjanak, és a versenyt a szükségesnél jobban nem torzítják el⁽⁷⁵⁾.

- (88) Általánosan ismert, hogy a piaci kudarc meghatározott fajtái befolyásolhatják a digitális televíziózásra való átállást. Ebből következően fennáll annak veszélye, hogy a lakosság nem minden része profitálhat a digitális televíziózás előnyeiből (a társadalmi összetartás problémája). Ezek a problémák inkább a földfelszíni televíziózásra vonatkoznak, mint más műsorterjesztési módokra, mivel a földfelszíni televíziós hálózat viszonylag csekély kapacitással rendelkezik, és sok tagállamban eddig a területek lefedésére vonatkozó kötelezettségvállalás teljesítésére használták fel. Ahogyan azt a 108–114. szelvésszámok pontosabban kifejtik, piaci kudarc például akkor áll fenn, amikor a piaci szereplők nem hajlandók megállapodni a digitális televíziózásra való átállás közös ütemtervéről, mivel arra várnak, hogy a többiek teszik meg az első lépést (koordinációs probléma), vagy amikor a piaci szereplők nem a digitális átállás által a társadalom egészére gyakorolt pozitív kihatásokat veszik figyelembe, mivel azok nem kellően ösztönzőek ehhez (pozitív külső hatások).
- (89) A társadalmi összetartásra való tekintettel a tagállamok bizonyára meg akarnak győződni arról, hogy az analóg televíziózás leállítása után minden polgár hozzáférhet a digitális televíziózáshoz. Mivel a digitális átállás a fogyasztók számára bizonyos költségeket von maga után és a szokások megváltoztatását követeli meg, a tagállamok esetleg szeretnék a különösen hátrányos helyzetű társadalmi csoportoknak, így például idősebb embereknek, alacsony jövedelmű háztartásoknak, vagy a perifériális területeken élő embereknek segítséget nyújtani. Fennáll az a veszély, hogy egyes területeken néhány regionális és helyi program vételi lehetősége megszűnik és fent, Európa legészakibb részén a televíziós vétel teljesen kiesik, amikor az analóg televíziózást beszüntetik. A tagállamok ezért olyan intézkedésekhez is folyamodhatnak, amelyek biztosítják, hogy az összes földrajzi tájegység továbbra is rendelkezik előfizetéses televíziós vételi lehetőséggel. Ahogyan azonban az alábbiakban bemutatásra kerül, ezek a megfontolások nem igazolják a szóban forgó esetben nyújtott támogatásokat.

⁽⁷²⁾ COM/2002/263 végül., eEurópa 2005: Információs társadalom mindenkinek, COM/2003/541 végül. A Bizottság közleménye az analógról a digitális műsorszolgáltatásra való áttérésről (digitális átállás és analóg leállítás) és COM/2005/204 végül. A Bizottság közleménye az analógról a digitális műsorszórásra való átmenet meggyorsításáról.

⁽⁷³⁾ COM/2005/229, végleges., 2005. június 1.

⁽⁷⁴⁾ HL L 108., 2002.4.24., 33. o.

⁽⁷⁵⁾ Az állami támogatásokkal kapcsolatos közösségi politika hosszú ideje fennálló, alapvető elvei nemrégiben megerősítést nyertek az állami támogatások cselekvési tervében: Kevesebb és célirányosabb állami támogatás. Útmutató a támogatási jog reformjához – 2005–2009. http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/others/action_plan/

Az összeegyeztethetőség megállapításának jogalapjai

- (90) A szóban forgó esetben az állami támogatás meglétét nem az Európai Közösségek Bírósága által az Altmark-ügyben hozott ítélet kritériumainak alkalmazása kérdőjelezi meg⁽⁷⁶⁾. A négy kritérium közül (a gazdasági közérdekkel kapcsolatos kötelezettségek meghatározása és teljesítése, a kárpótlással kapcsolatos paraméterek előzetes rögzítése, túlkompenzálás nincs és hatékony szállító kiválasztása) egyik sem teljesül. A szövetségi kormány a támogatás összeegyeztethetőségére mégis igényt tartott az EK-szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének c) pontja, valamint 86. cikkének (2) bekezdése alapján.

Az EK-szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének c) pontja

- (91) A vizsgálatot megindító határozathoz fűzött állásfoglalásában Németország azt állítja, hogy az intézkedés az EK-szerződéssel összeegyeztethető, mivel közösségi érdeket képvisel, ahogyan az mindenekelőtt az eEurópa 2005 cselekvési tervben és az átállásról szóló közleményekben kifejezésre került⁽⁷⁷⁾.
- (92) A Bizottság megjegyzi, hogy a Németország által idézett jelentések a televíziózás digitalizálását általában kívánják előmozdítani, ellenben nem adnak általános érvényű mentséget arra, hogy csupán a földfelszíni műsorterjesztési mód digitalizálását támogassák, a többi műsorterjesztési módot viszont nem. Maga az a tény, hogy az intézkedés egy új technológia bevezetését mozdítja elő, még nem minősíti azt közérdekű projektnek.
- (93) Németország véleménye szerint a támogatás ezen kívül egy meghatározott gazdasági ágazat fejlődését mozdítja elő, nevezetesen a televíziós ágazatét, amely az átviteli módok digitalizálásából nyereségre tesz szert. A támogatás révén előmozdított gazdasági tevékenység pontosabban a „földfelszíni televíziós jelek digitális átviteleként” írható le.
- (94) A támogatás szükségességének és arányosságának megítéléséhez a Bizottság megvizsgálta, hogy ennél a gazdasági tevékenységnél a piaci kudarc bizonyítható-e. A piaci kudarc több fajtája is figyelembevételre került.
- (95) Először is a digitális földfelszíni televíziózást akadályozhatják a piaci szereplők közötti koordinációs problémák. Mivel az analóg és a digitális jelek egyidejű átviteléhez („Simulcasting”) a frekvenciartomány nem elegendő, az összes piaci szereplőnek meg kell egyeznie egy ütemtervről, annak érdekében, hogy az átállási határidők minél rövidebbek legyenek.

- (96) Másodszor, az átállás, a frekvenciartomány jobb kihasználása révén pozitív külső hatásokat vonhat maga után: egy nagyobb program- és szolgáltatás-kínálatból eredő társadalmi haszon meghaladhatja a meglévő műsorszolgáltatóknak az átállásból származó magánjellegű hasznát, hiszen megvan az a kockázatuk, hogy erősebb versenynek lesznek kitéve a nézettségi arányokért és a reklámidőért. A műsorszolgáltatók ezért elutasíthatják az átállásban való részvételt.
- (97) Harmadszor, a piaci erő meglete megakadályozhatja, hogy a szolgáltatók közötti verseny teljes mértékben a piac javát szolgálja, a szóban forgó esetben konkrétan pedig azt, hogy a műsorszórás digitalizálása egyedül a piaci erők révén haladjon előre.
- (98) Negyedszer, mivel az infrastrukturális beruházásokat nem a műsorszolgáltatók hajtották végre, az adóhálózat-üzemeltető ki van téve annak a veszélynek, hogy a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók a földfelszíni átviteltől visszavonulnak. Németország valóban jelezte, hogy a földfelszíni analóg átvitel jelentősége egyre csökken, és a műsorszolgáltatók mérlegelik, hogy ezt a platformot teljes mértékben feladják.
- (99) Ötödször, az innovációkat és az új szolgáltatások kifejlesztését ezen a piacon a bizonytalanság fennállása szempontjából is figyelembe lehet venni.
- (100) Ezekkel a pontokkal kapcsolatban először is azt kell megvizsgálni, hogy valódi piaci kudarcról van-e szó, amely akadályozza a piac üzleti szempontból hatékony működését, másodszor, hogy az állami támogatások-e a megfelelő eszközök a piaci kudarc rendbehozatalára, és harmadszor, hogy a támogatás nem haladja-e meg a rendbehozatalhoz szükséges minimális összeget. Csak ennek a három előfeltételnek a teljesülése esetén vehető figyelembe a támogatás szükségessége és arányossága, az EK-szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének c) pontja szerinti engedélyezés alapjául szolgáló kritériumok.

A koordinációs probléma

- (101) A Bizottság elismeri, hogy a piaci szereplők közötti koordinációs problémák alapvetően piaci kudarcnak tekinthetők. A probléma akkor keletkezik, amikor a műsorszolgáltatóknak közös határidőket kell találniuk az analóg műsorszórás leállítására és a digitális műsorszórás bekapcsolására, a frekvenciák szűkösségét kezelni tudják és a párhuzamos átvitel költségeit lehetőleg alacsonyan tartásák. Lehetséges, hogy a fogyasztók a digitális platformra csak akkor térnek át, amikor az ottani programkínálat elér egy megfelelő terjedelmet. Egyes műsorszolgáltatók emiatt talán várni akarnak a maguk átállásával addig, amíg a többi szolgáltató a digitális platformra át nem tér. Koordináció nélkül ez a magatartás az átállást hátráltathatja. Ebből adódóan fűződik érdek ahhoz, hogy a simulcast-fázis a lehető legrövidebb ideig tartson, a műsorszolgáltatók pedig betartsák az egyidejű átállást.

⁽⁷⁶⁾ 2003. július 24-i ítélet, Rs. C-280/00, *Altmark Trans GmbH*, Slg. 2003, I-7747. o., 88–94. szélzetszámok.

⁽⁷⁷⁾ L. 72. lábjegyzet.

- (102) A műsorterjesztési költségek csökkentéséhez adott állami támogatás azonban nem tűnik a megfelelő eszköznek ennek a problémának a megoldásához. A műsorszolgáltatók nem tulajdonosai a frekvenciáknak, hanem azokat engedély alapján használják. A földfelszíni analóg műsorszórásra szóló engedélyeket meghatározott időtartamra adták ki, ami Berlin-Brandenburg tartomány esetében hét évet tett ki. A hatóságok így, az egységes lejáratí határidő érvényesítésével a koordinációs problémát minden analóg engedélyre megoldhatták volna ⁽⁷⁸⁾.

Pozitív külső hatások

- (103) Az átállásnak olyan célból történő felgyorsítása, hogy a felszabaduló frekvenciatartomány jobban hasznosuljon, alapjában véve indokolhatja az állami beavatkozást. Mindazonáltal megvizsgálandó, hogy a műsorszolgáltatók műsorterjesztési költségeihez adott állami támogatás ennek a célnak a megvalósításához mennyire szükséges és azzal arányban áll-e.
- (104) Németország érvelése szerint a juttatás ahhoz szükséges, hogy a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatókat a földfelszíni analóg engedélyek feladásáért kárpótolják, és ezáltal a frekvenciatartomány felszabadítását elérjék. Ahogyan az 57–61. szélzetszámok alatt részletesebben ki lett fejtve ⁽⁷⁹⁾, egy sor ok van azonban, amelyek az ilyen érvelés ellen szólnak. Így a Mabb gondoskodhatott volna arról, hogy a földfelszíni analóg engedélyek az átállás határidejekor járjanak le, továbbá a földfelszíni analóg televíziózásban képviseltetett magántulajdonban lévő szolgáltatókat már a DVB-T engedélyek odaítélésekor kártalanítani lehetett volna, és a juttatást sem kellett volna kártalanítási kifizetésként kialakítani vagy kiszámítani.
- (105) Amennyiben a támogatás nem kártalanítási kifizetésnek minősül, hanem egy bizonyos gazdasági tevékenység fejlesztését célzó ösztönzésnek, akkor arra kellene utalni, hogy a műsorterjesztési költségek a DVB-T-nél általában alacsonyabbak, mint a földfelszíni analóg átvitelnél, és a DVB-T-vel több programot lehet közvetíteni és jobb kiegészítő szolgáltatásokat lehet kínálni. A Mabb egyik jelentése szerint a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatóknak emellett saját érdekük is, hogy a földfelszíni technikát harmadik átviteli módként megtartsák, „*egyfelől azért, hogy ne kerüljenek függésbe a kábeltől és a műholdtól, másfelől azért, hogy a mobil és a hordozható felhasználásokat fejleszthessék.*” ⁽⁸⁰⁾. Különösen a második pont teszi nyilvánvalóvá, hogy a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók biztosan képesek lennének arra, hogy a digitális átállás pozitív külső hatásait részben saját maguk hasznosítsák. Mindenesetre Németország nem adott be olyan magyarázatokat vagy számításokat, amelyekből az következne, hogy a támogatás a műsorszolgáltatóknak a DVB-T átálláshoz szükséges minimális összegre korlátozódik.

- (106) Ezenfelül megjegyzendő, hogy a támogatás a műsorszolgáltatóknál felmerülő műsorterjesztési költségek mérséklése révén a frekvencia-kiosztás folyamatát torzítja: A hatékonyabb frekvencia-kihasználás céljának megvalósítását úgy kellene elérni, hogy a frekvenciák kiosztása tükrözze gazdasági értéküket, anélkül hogy a piaci szereplők döntéseit a támogatások biztosítása befolyásolná.

- (107) Összefoglalóan a Bizottságnak az a véleménye, hogy a szóban forgó esetben a műsorszolgáltatók műsorterjesztési költségeihez adott támogatások nem képviselnek megfelelő eszközt a földfelszíni analóg műsorszórás gyors leállításának kivitelezéséhez és frekvenciák felszabadításához. Ugyanezt a célt kevesebb versenytorzító intézkedéssel, például a műsorterjesztési engedélyek szabályozásának megfelelő kézbentartásával, el lehetett volna érni.

A műsorterjesztési módok közötti verseny erősödése

- (108) Németország kijelentette, hogy egy kiegészítő átviteli platform élénkíti a versenyt a televíziós jeltovábbításban és az egyéb platformok üzemeltetői számára ösztönzést ad ahhoz, hogy szolgáltatásaikat továbbfejlesszék és korszerűsítsék.
- (109) Németország nem bizonyította azonban meggyőzően, hogy Berlin-Brandenburgban a műsorterjesztést strukturális problémák befolyásolnák vagy a DVB-T hozzájárulna bizonyos piaci rugalmatlanságok felszámolásához ⁽⁸¹⁾. Még akkor is, ha a földfelszíni műsorterjesztést figyelmen kívül hagyjuk, a kábeltvé és a műhold nagy sáv szélességben kínál szabadon fogható televíziós műsorokat és általánosan hozzáférhető. A különböző kábeltélevíziós üzemeltetők között emellett verseny folyik a háztartások csatlakoztatása területén. További versenyt támaszt a szélessávú televíziózás (pl. DSL), amely képes arra, hogy a műsorterjesztéshez kiegészítő platformot teremtsen.
- (110) Ilyen körülmények között – amelyek nyilvánvalóan lehetővé teszik, hogy több platform is működjön egyidejűleg a piacon – nem szükséges támogatások alkalmazása a piac meghatározott irányban történő befolyásolásához, és az gátolhatja az alternatív lehetőségek, mint a DSL fejlődését. Ahogyan azt az analóg televíziózásról a digitálisra való átállásról szóló bizottsági közlemény (digitális átállás és analóg leállítás) ⁽⁸²⁾ kifejti, „*elvben minden hálózatnak saját erejéből kellene részt vennie a versenyben.*” Ezáltal kellene biztosítani azt, hogy a szelektív támogatások ne veszélyeztessék más hálózatok már folyamatban lévő és jövőbeli beruházásait.

⁽⁷⁸⁾ L. 59. szélzetszám.

⁽⁷⁹⁾ L. 57–61. szélzetszám.

⁽⁸⁰⁾ Mabb (2003): Berlin goes digital (Berlin digitális lesz), 14. o.

⁽⁸¹⁾ A szövetségi kormány hangsúlyozta a kábeltélevíziós hálózatok erős piaci helyzetét Berlin-Brandenburgban, amely mindazonáltal azokra a bírósági ítéletekre vezethető vissza, amelyek szerint a bérbeadók a bérletet kötelezhetik arra, hogy a bérlet keretében a kábeltélevíziós díjat megfizessék. A szövetségi kormány maga is elismeri, hogy a DVB-T ilyen körülmények között aligha lesz olyan helyzetben, hogy a kábeltvé-hálózatok piaci helyzetét támadja.

⁽⁸²⁾ COM(2003) 541 végl.

(111) Hálózati szintű versenyprobléma esetén ezenfelül a hálózat-üzemeltetőnek adott támogatás átláthatóbb eszköz lenne a digitális földfelszíni platform fejlődésének alátámasztására. Azt, hogy egy földfelszíni hálózatnak szüksége van-e támogatásokra és milyen mértékben, a hálózati engedélyek odaítélésére vonatkozó nyilvános eljárás tisztázhatta volna.

(112) Ezért a Bizottság visszautasítja azt az értelmezést, hogy helyénvaló állami támogatások nyújtása a műsorszolgáltatók számára, az átviteli rendszerek közötti verseny ösztönzésére.

A hálózat-üzemeltetők kockázata

(113) A hálózat-üzemeltetők által viselt kockázat tekintetében utalni kell arra, hogy Berlin-Brandenburgban az átállás a maga nemében az első volt Európában, sikere ezért különleges kockázatoktól függött.

(114) Amint azt a többi átviteli platform (műhold, DSL) bevezetése mutatja, mégis különösebb ok annak feltételezésére, hogy a piac ezzel a kockázattal nem tud megbirkózni. Továbbá a DVB-T bevezetése más szövetségi tartományokban – például Hessenben – állami segítség nélkül történt, amikor a berlin-brandenburgi átállás sikere még bizonytalan volt.

Az innováció támogatása és a földfelszíni platform sajátos előnyei

(115) A DVB-T hálózatnak javára szokták írni, hogy interaktivitása és az új média és távközlési szolgáltatások számára biztosított kiegészítő kapacitása révén hozzájárul az innováció előmozdításához. Emellett olyan sajátos előnyökkel is kitűnik, mint a hordozhatóság és a mobilitás.

(116) Az interaktív szolgáltatásokhoz szükség van a tartalomnak megfelelő visszirányú csatornára. A műholdas platformmal összevetve a DVB-T azonban nem kínál visszirányú csatornát, hanem csak egy olyan csatornát, amelyen a jelet a végső felhasználónak továbbítják⁽⁸³⁾. Ennek megfelelően az interaktivitás nem immanens jellegzetessége a DVB-T-nek⁽⁸⁴⁾.

(117) Ami a többi szolgáltatásokat illeti, leszögezendő, hogy Berlin-Brandenburgban sem a kapacitások kiosztása,

sem az állami segítségnyújtás nem az innovatív média- vagy távközlési szolgáltatásoknak szólan történt. Ami a kapacitásokat illeti, jelenleg csak egy multiplex készült el, az állami segítség pedig mindössze a televíziós műsorok terjesztését támogatja, a többi szolgáltatások biztosítását azonban nem.

(118) Végül, a DVB-T technológia javára írható, hogy mobil vételre is használható. Az ehhez szükséges készülékek energiafogyasztása azonban igen nagy, messze meghaladja a mai mobilkészülékek kapacitását, mindenesetre tehergépkocsikban, vonatokban vagy hajókon üzemelnek majd⁽⁸⁵⁾. A kísérletek ezen felül komoly problémákat mutattak a DVB-T jelek vételénél a nagyobb sebességgel haladó járműveknel.

(119) A DVB-T következképpen nem képvisel a többi platformnál egyértelműen különb technológiát, és nincs ok annak feltételezésére, hogy fejlődését piaci kudarc hátráltatja. Sokkal inkább Berlin-Brandenburgban olyanok a műszaki és gazdasági előfeltételek, hogy piaci feltételek között több, egymással versenyző megoldás bontakozhat ki. A DVB-T-nek adott állami segítségnyújtás ezáltal indokolatlan eltérést jelent a technológia-semlegesség alapelvétől és megakadályozhatja olyan más platformok – mint például a DSL – kiépítését, amelyek az innováció és a technológia szempontjából további előnyökkel rendelkeznek és önállóan fejleszthetők.

Végkövetkeztetés az EK-szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének c) pontját illetően

(120) Az EK-szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének c) pontja szerinti vizsgálat két lehetséges piaci kudarcot állapított meg a földfelszíni platformra való átállásnál: Koordinációs problémák a különböző piaci szereplők között, amelyek a zökkenőmentes átállást megnehezíthetik, és pozitív külső hatások a frekvencia-tartomány felszabadítása révén. Ezek a piaci kudarcok a technológia-semlegesség alapelvétől való eltérést indokolhatják ugyan, a szóban forgó esetben a támogatás nyújtását azonban nem. A Bizottság ezért nincs meggyőződve arról, hogy ez a támogatás a piaci kudarc korrigálásának és a DVB-T előmozdításának megfelelő, szükséges és arányos eszköze. Még ha figyelembevételre kerül is, hogy abszolút számokban viszonylag csekély támogatási összegekről van szó és a műsorszolgáltatók közötti verseny torzulása meglehetősen korlátozott, számításba kell venni azt, hogy a támogatás egyes programoknál a műsorterjesztési költségeknek csaknem a felét teszi ki és ezáltal a műsorszolgáltatók platformválasztását a DVB-T javára befolyásolja, valamint a hálózatok szintjén jelentősebb versenytorzuláshoz vezethetett.

⁽⁸³⁾ Az interaktivitás csak a DVB-RCT (Return Channel Terrestrial, földfelszíni visszirányú csatorna) elkészültével, további költségekkel és egy drága dekóder segítségével, vagy a szokványos visszirányú csatornák, mint a telefon-, vagy egy interaktív televíziós kábel érhető el.

⁽⁸⁴⁾ A digitális kábeltől eltérően, amely ellátható egy visszirányú csatornával, hogy az egyszerű műsorszóvvábitással párhuzamosan a haladó, interaktív szolgáltatásokhoz használható legyen.

⁽⁸⁵⁾ A DVB-projekthez ezért egy új átviteli normát alakítottak ki (DVB-Handheld, DVB-H), a legfrissebb információk szerint azonban a piaci érettségig még legalább három év eltelik (l. Analysis Study, 2005. augusztus).

Az EK-szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének d) pontja

- (121) Németország véleménye szerint egy pluralista műsorterjesztési rendszer kialakítása a tagállamok kulturális illetékességének részét képezi, amit a Közösségnek az EK-szerződés 151. cikkének (4) bekezdése értelmében a támogatási eljárásoknál számításba kell vennie.
- (122) A Bizottság egyetért azzal, hogy – amint azt az EK-szerződés 151. cikkének (4) bekezdése rögzíti – a Közösségnek tevékenysége során a kulturális aspektusokat és különösen a kulturális sokszínűség előmozdítását számításba kell vennie. A Bizottság nézete szerint ez a „kulturális” mentességi záradékot, amely az EK-szerződés 87. cikkének (3) bekezdésének d) pontjában szerepel, mint minden mentességet, szűken kell értelmezni és azokra az esetekre vonatkozik, amikor a kulturális érték egyértelműen beazonosított vagy beazonosítható ⁽⁸⁶⁾. A szóban forgó esetben a támogatásnak műsorszórási jelek továbbítását kell előmozdítani és semmiféle összefüggésben nincs valamely meghatározott kulturális tartalommal, amelyet máskülönbben nem sugároznának. Ráadásul a támogatás nem is korlátozódik egy bizonyos fajta műsorszolgáltatóra, pl. olyan kicsi, helyi szolgáltatók, amelyek egyébként nem lennének képviseltetve a földfelszíni platformon.

Az EK-szerződés 86. cikkének (2) bekezdése

- (123) A vizsgálatot megindító határozathoz fűzött állásfoglalásában Németország röviden utalt egy olyan érvre, hogy a televíziós programok DVB-T-n keresztül történő sugárzásakor gazdasági közérdeket képviselő szolgáltatás nyújtásáról van szó. A gazdasági közérdeket képviselő szolgáltatásnyújtás eszerint abban áll, hogy biztosítsák az analógról a digitális műsorterjesztésre való átállást, támogassák a mobil és a hordozható vétellel kapcsolatos műszaki innovációkat, fenntartsák a különböző átviteli rendszerek közötti infrastrukturális versenyt és támogassák a kínálat és a vélemények sokszínűségét.
- (124) Annak indoklására, hogy a támogatásokat miért éppen a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók kapják, Németország kifejti, hogy azok kárpótlásként szolgálnak „a digitális átállásban és a digitális földfelszíni technikával történő műsorsugárzásban való részvételért”. A magántulajdonban lévő szolgáltatókat a műsorterjesztési kapacitások odaítéléséről és pénzügyi támogatás rögzítéséről szóló közjogi szerződések alapján jogosították fel ennek a szolgáltatásnak a végzésére. A támogatás nélkül a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatók nem lettek volna képesek arra, hogy a földfelszíni technikát használják, illetve kiépítsék, ami veszélyeztette volna ennek a földfelszíni technika jövőjét, holott annak fenntartása közérdek.
- (125) A Bizottság úgy véli, hogy a gazdasági közérdeket képviselő szolgáltatásokat a hatóságoknak kell egyértelműen meghatározniuk és azokkal kifejezetten egy bizonyos vállalkozást kell megbízniuk. A szóban forgó esetben

úgy tűnik, hogy Németország ezt az érvet *ad hoc* alapon hozta fel. Az úgynevezett kárpótlást a közérdekű szolgáltatásért ugyanis *magántulajdonban lévő* műsorszolgáltatóknak fizették ki, amelyeknek a közszolgálati televíziókkal szemben nincsenek közszolgálati feladataik. Az műsorterjesztési költségek finanszírozása ezzel szemben a magántulajdonban lévő szolgáltatók számára előnyt biztosít szokásos kereskedelmi tevékenységük során.

- (126) Az az érv, hogy a támogatásra a műsorterjesztés digitalizálásához és a vélemények sokszínűségének előmozdításához van szükség, nemcsak a földfelszíni platformra érvényes. A kábel- és a műholdas televízió is hozzájárulhat ezeknek a céloknak a megvalósításához. Mivel ezek az alternatív platformok nagyobb átviteli kapacitásokkal rendelkeznek, a gyors és zökkenőmentes átmenet és a vélemények sokszínűségének érvényesítése érdekében a sokféle különböző televíziós program révén még jobban is megfelelnek.
- (127) Az innovációnak a DVB-T révén történő előmozdításával kapcsolatos legfontosabb érvek már megtárgyalásra kerültek a 115–119. szélzetszámokon. Így annak ellenére, hogy az innovatív szolgáltatások támogatása gazdasági közérdeket képviselő szolgáltatásként szerepel, azok sem közvetlen pénzügyi támogatást nem kapnak, sem a támogatás által érintett műsorszolgáltatók nem végeznek ilyeneket, sem pedig kellően világos definiálásuk nem történt meg.
- (128) Az infrastrukturális verseny biztosítására és a vélemények sokszínűségének érvényesítésére való tekintettel – ahogyan a 108–112. szélzetszámokon már említés történt, a berlin-brandenburgi műsorterjesztési infrastruktúra esetében nincs semmi jele olyan gazdasági tényezőnek, amelyek okai lehetnének egy szerkezeti jellegű versenyproblémának vagy a piaci erőfölénnyel való visszaélés veszélyének, ami a tartalomelosztás befolyásolná vagy a vélemények sokszínűségét veszélyeztetné. Azt az érvet viszont, hogy a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatókat azért kell támogatni, hogy a DVB-T üzleti siker legyen, nem lehet elfogadni gazdasági közérdeket képviselő szolgáltatáshoz nyújtott segítség indoklására.

VI. A TÁMOGATÁSI SZABÁLYOK GYAKORLATI ALKALMAZÁSA A DIGITÁLIS ÁTÁLLÁS ÁLLAMI ELŐMOZDÍTÁSÁRA

- (129) A végkövetkeztetések kifejtése előtt a Bizottság néhány útmutatást kíván adni az állami és a gazdasági szereplők számára a digitális átállás állami támogatására vonatkozó politikájának gyakorlati megvalósításához. Ezek az útmutatások a 86. szélzetszámon idézett elvek alkalmazásából és az ott idézett, konkrét esettanulmányokra vonatkozó közleményekből erednek. Magától értetődően továbbra is a tagállamoké a felelősség azért, hogy minden, az alábbiakban említett, állami támogatást megvalósító intézkedést, azok hatálybalépése előtt, a Bizottságnak bejelentenek. A Bizottság ekkor megvizsgálja, hogy az alábbiakban felsorolt általános megfontolások teljes mértékben alkalmazhatóak-e a bejelentett intézkedésekre.

⁽⁸⁶⁾ A Bizottság határozatai az NN 88/98, BBC 24-órás reklámmentes hírcsatorna (HL C 78., 2000.3.18.) és NN 70/98, „Gyermekcsatorna és Phoenix” ügyekben (HL C 238., 1999.8.21.).

(130) A tagállamoknak számos lehetőségük van arra, hogy a televíziózás digitalizálását támogassák, olyan módon, amely az európai támogatási jogszabályokkal összeegyeztethető, és ezáltal a növekedés, a versenyképesség és a társadalmi összetartás felsőbbrendű célját szolgálja.

(131) A szóban forgó esetben a Bizottság nem vizsgálta tovább azokat a szubvenciókat, amelyeket a vevőkészülékek megvásárlásához 6 000, szociális segélyre szoruló háztartásnak fizettek ki.

(132) A Bizottság az ausztriai Digitalizálási Alapot is engedélyezte, amely többféle intézkedést tartalmaz a televíziózás digitalizálásának előmozdítása érdekében ⁽⁸⁷⁾. Az intézkedések a következőkre terjednek ki:

a) kísérleti próbák és kutatási elképzelések például a digitális átviteli technikák és az interaktív alkalmazások kipróbálására;

b) vevőkészülékek beszerzésének támogatása a fogyasztók számára, függetlenül a műsorszórási rendszertől, az alacsony jövedelmű háztartásoknak a televíziós vételi lehetőségéből való kizárásának megakadályozására és a felhasználók kritikus tömegének elérésére;

c) juttatások vállalkozásoknak, olyan innovatív digitális szolgáltatások kifejlesztéséhez, amilyen például az elektronikus műsortájékoztató és a mobil alkalmazások;

d) a műsorszolgáltatók támogatása, kártalanításként a műsorszórási többletköltségekért, amelyek az analóg és a digitális televízióműsor párhuzamos sugárzása során merülnek fel („simulcast időszak”).

(133) Az ilyen intézkedéseken kívül – amelyekkel kapcsolatban a Bizottság már állást foglalt – a tagállamok a támogatás más formáit is fontolóra vehetik, amennyiben az intézkedések nem okoznak szükségtelen torzulásokat a technológiák vagy a vállalkozások között. Ezekkel a feltételekkel a tagállamok például a következő intézkedéseket vehetik fontolóra:

a) fogyasztók szubvencionálása a digitális vevőkészülékek megvásárlásánál. Az ilyen szubvencióknak, a fentiekben leírtak szerint, technológia-semlegesnek kell lenniük. A szubvenciók megadásával a hatóságok támogathatják az interaktivitáshoz szükséges nyílt szabványok alkalmazását. A nyílt szabványok a

fogyasztó számára lehetővé teszik, hogy a különböző szolgáltatók interaktív szolgáltatásait igénybe vegye. az interaktív szolgáltatásokra példa az elektronikus műsortájékoztató, a hírkereső, a játékok vagy az internetes kereskedelem;

b) a műsorszórási hálózat kiépítésének támogatása olyan területeken, amelyeken egyébként nem lenne jó a televíziós vétel;

c) pénzeszközök a közszolgálati televíziók számára, hogy ezeket minden átviteli rendszerben sugározni lehessen, hogy a teljes lakosságot el lehessen érni. Ebben az összefüggésben a tagállamoknak világosan meg kell határozniuk minden, meghatározott átviteli rendszer használatával kapcsolatosan a televíziós intézményekre háruló kötelezettséget;

d) pénzügyi támogatás azoknak a műsorszolgáltatóknak a megfelelő kártalanítására, amelyeknek engedélyeik lejártá előtt az analóg frekvenciák használatát fel kell adniuk. A kártalanítás során a műsorszolgáltatóknak az átállással kapcsolatos tényleges költségeit kell számításba venni, beleértve azokat a költségeket, amelyek a berendezéseknek a digitális műsorszórásra való átállásával vagy azzal kapcsolatosak, hogy esetleg egy másik csatornán vagy multiplexen kell adni, valamint beleértve a frekvenciaköltségeket. A frekvenciaköltségek kiszámításánál a digitális műsorterjesztési kapacitás kiosztását számításba kell venni. A tagállamoknak bizonyítékot kell szolgáltatniuk arról, hogy ez meg is történt.

(134) A Bizottság megerősíti, hogy a műsorszórás digitalizálása közérdek. A jelenlegi határozattal azonban hangsúlyozni kívánja, hogy az állami támogatások nyújtásának mindig úgy kell végbemennie, hogy a kezelendő problémát egyértelműen beazonosítják és megoldásához a legkevesebb torzítást eredményező eszközöket választják ki. Csak a célirányos támogatások egyeztetetők össze a felsőbbrendű céllal, azzal, hogy biztosítani kell a tisztességes versenyt, valamint a versenyképességet és a műszaki fejlődést Európában támogatni kell.

VII. VÉGKÖVETKEZTETÉS

(135) Ezek azok az okok, amelyek a Bizottság arra az eredményre jutott, hogy a Mabb által a magántulajdonban lévő műsorszolgáltatóknak adott juttatás az EK-szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében támogatásnak tekintendő. Ez a támogatás nem összeegyeztethető a közös piaccal. Az érintett tagállam azt nem jelentette be az EK-szerződés 88. cikkének (3) bekezdésében foglaltak szerint és azt, a Bizottság engedélye nélkül, jogellenesen hatályba léptette. Ezért a támogatást az érintett magántulajdonban lévő műsorszolgáltatóktól vissza kell követelni.

⁽⁸⁷⁾ N622/03 Digitalisierungsfonds (Digitalizálási Alap) – Ausztria, a Bizottság 2005. március 16-i határozata, l. http://europa.eu.int/comm/competition/state_aid/decisions/additional_docs.html

(136) Annak ellenére, hogy a Mabb juttatásai a T-Systems számára a hálózat-üzemeltetés szintjén közvetett előnyt biztosítottak, az nem állapítható meg, hogy valóban az EK-szerződés 87. cikkének (1) bekezdése értelmében vett állami forrásokat adtak-e át a T-Systemsnek⁽⁸⁸⁾. Mivel továbbá elsősorban a műsorszolgáltatók voltak azok, amelyeknek gondos gazdasági szereplőként meg kellett volna bizonyosodniuk afelől, hogy a rendelkezésükre bocsátott támogatás bejelentése és engedélyezése megtörtént-e, a Bizottság fontosnak tartja, hogy a támogatást közvetlenül a kedvezményezettektől kell visszakövetelni,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Németországi Szövetségi Köztársaság által a DVB-T-ben részt vevő magántulajdonban lévő műsorszolgáltatóknak a digitális földfelszíni műsorszórás bevezetéséhez Berlin-Brandenburgban nyújtott állami támogatás a közös piaccal nem összeegyeztethető.

2. cikk

(1) A Németországi Szövetségi Köztársaság minden szükséges intézkedést megtesz annak érdekében, hogy az 1. cikkben megnevezett, jogellenesen rendelkezésre bocsátott támogatást a kedvezményezettektől visszakövetelje.

(2) A támogatás visszakövetelése a nemzeti eljárások szerint haladéktalanul megtörténik, amennyiben ezek lehetővé teszik a határozat azonnali, tényleges végrehajtását. A visszakövetelendő támogatás kamatokat attól az időponttól kezdve foglal magába, amelytől a jogellenes támogatás a támogatásban részesülőnek rendelkezésére állt, mégpedig a tényleges visszafizetésükig.

(3) A (2) bekezdés szerinti kamatokat a 794/2004/EK bizottsági rendelet 9. és 11. cikkének megfelelően kell kiszámítani⁽⁸⁹⁾. A kamatokat a regionális támogatások támogatási egyenértékének számításához alkalmazott referencia-kamatláb alapján számítják.

(4) A Németországi Szövetségi Köztársaság ennek a határozatnak a kihirdetésétől számított két hónapon belül felszólítja az összes, az 1. cikkben jelzett kedvezményezettet arra, hogy a jogellenesen rendelkezésre bocsátott és az EK-szerződéssel összeegyeztethetetlen támogatást az esedékes kamatokkal együtt fizesse vissza.

3. cikk

A Németországi Szövetségi Köztársaság a jelen határozat kihirdetésétől számított két hónapon belül közli a Bizottsággal, a mellékletben szereplő kérdőív megválaszolásával, hogy milyen intézkedéseket tett meg vagy tervez megtenni a határozat végrehajtása érdekében. A Németországi Szövetségi Köztársaság ugyanezen a határidőn belül benyújtja az összes bizonylatot arról, hogy a kedvezményezettekkel szemben a jogellenes és összeegyeztethetetlen támogatás visszakövetelési eljárásai megindultak.

4. cikk

Ennek a határozatnak a címzettje a Németországi Szövetségi Köztársaság.

Kelt Brüsszelben, 2005. november 9-én.

a Bizottság részéről

Neelie KROES

a Bizottság tagja

⁽⁸⁸⁾ Ilyen szempontból az itt tárgyalt ügy különbözik a Bíróság 2002. június 13-i ítéletétől a C-382/99, *Hollandia/Bizottság*, (Benzinkutak), Slg. 2002 I-5163. o., 60–69. szélzetszámok, ahol az ásványolajforgalmazó társaságokat közvetlen kedvezményezetteknek tekintették a holland benzinkutaknak juttatott támogatásnál. Ezek a támogatások ugyanis az ásványolajforgalmazó társaságokat mentesítették azon szerződéses kötelezettségük alól, hogy a benzinkutaknak meghatározott árengedményeket adjanak. Az itt tárgyalt esetben viszont nincs automatikus és számszerűsíthető összefüggés a magántulajdonban lévő szervezőknek nyújtott támogatási összegek és a T-Systems által megemelt műsorszórási díjak között. Csak néhány műsorszolgáltatónál jött létre a díjszabás megváltozásának esetében ilyen összefüggés, a műsorszórási díjak azonban az átállás óta változatlanok maradtak.

⁽⁸⁹⁾ HL L 140., 2004.4.30., 1. o.